

Hiv.sz.: 5/709-35/2023.

ELŐTERJESZTÉS

az Önkormányzat 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
szóló átfogó értékelésről

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzatoknak minden év május 31. napjáig átfogó értékelést kell készíteniük a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról, és azt a képviselő-testület általi megtárgyalást követően meg kell küldeniük a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. melléklete előír az önkormányzatok számára. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciós elképzelések).

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

A gyermekjóléti rendszer 2013. január 1-jétől átalakult, a járási hivatalok létrejöttével a jegyzői hatáskörben végzett gyámhatósági feladatok egy része a járási hivatalokhoz került (pl.: védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, stb.).

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 23. § (2) bekezdése alapján az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő és a védőnői ellátás körében foglalkoztatott személy tekintetében 2023. július 1-től a munkáltatói jogokat az érintett védőnői körzet tekintetében területileg illetékes irányító vármegyei intézmény gyakorolja. A 2023-ban elvégzett gyermekvédelmi munka átfogó értékelésének teljességéhez azonban elengedhetetlen ezek ismerete, így az éves értékelés tartalmazza a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztályának hatáskörébe tartozó gyermekvédelmi feladatokról szóló beszámolót is.

Az Önkormányzat, valamint a gyermekvédelem területén a XV. kerületben feladatot ellátó szervezetek, 2023. január 1. és 2023. december 31. közötti időszakban végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenysége az előterjesztés mellékletében kerül bemutatásra.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatokat elfogadni szíveskedjen.

Budapest, 2024. április „08.”

Csárdi-Németh Angéla
polgármester

1. Melléklet:

Az Önkormányzat 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról szóló átfogó értékelés

2. Előkészítésért felelős szervezeti egység:

Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály 2024. április „05.” Aláírás:.....

3. Bizottságok: Népjóléti Bizottság

4. Egyeztetésre megküldve:

Közgazdasági Főosztály 2024. április „05.” Aláírás:.....

5. Jegyzői láttamozás: 2024. április „08.” Aláírás:.....

6. Meghívandók: az érintett intézmények vezetői

7. Háttéranyag a Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztályon található.

Határozati javaslatok:

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy

(1) a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Polgármester

Határidő: 2024. április 25.

(2) felkéri a Jegyzőt, hogy a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat 2023. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést küldje meg a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére.

Felelős: Jegyző

Határidő: 2024. május 10.

Jogszabályi hivatkozások:

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdése,
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 170/A. §-a, 10. sz. melléklete,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 3-20/A. §-ai.

A határozati javaslatok elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges!

Képviselői Csoportnak
leadva:
2024 ÁPR 5.
Átvette:.....

Törvényességi
felülvizsgálatra érkezett:.....
2024 ÁPR 05.
..... hó .....-n

ÁTFOGÓ ÉRTÉKELES
BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET
RÁKOSPALOTA, PESTÚJHELY,
ÚJPALOTA
ÖNKORMÁNYZATÁNAK

2023. ÉVI

GYERMEKJÓLÉTI ÉS
GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK
ELLÁTÁSÁRÓL

TARTALOMJEGYZÉK

1.A település főbb demográfiai mutatói.....	3
2. Pénzbeli ellátások.....	4
3. Természetbeni és egyéb támogatások.....	5
4. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai.....	12
4.1. Védőnői ellátás.....	12
4.2. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi Tagintézménye.....	14
4.3. A gyermekek napközbeni ellátása.....	15
4.4 Óvodai nevelés.....	25
4.5 Közoktatás.....	28
5. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	33
5.1 Göncz Árpád Szociális Intézmény Család-és Gyermekjóléti Központ.....	33
5.2 Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ.....	33
5.3 Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ.....	37
5.4 Mentálhigiénés Tanácsadó (MenTa).....	41
6. A gyermekek átmeneti gondozása.....	46
6.1 „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona.....	46
6.2 Családok Átmeneti Otthonai.....	55
7. Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok.....	62
8. A BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége.....	64
9. Bűncselekmények elkövetése, pártfogói felügyelet, rendőrségi munka.....	65
10. Az ellenőrzések tapasztalatai.....	69
11. Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók.....	69
Összegzés.....	73

1. A település főbb demográfiai mutatói

1.1. Kerületi népesség alakulása (december 31-én)

Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	78.111	79.441	78.808	76.875	76.054	75.054	75134

Forrás: KSH

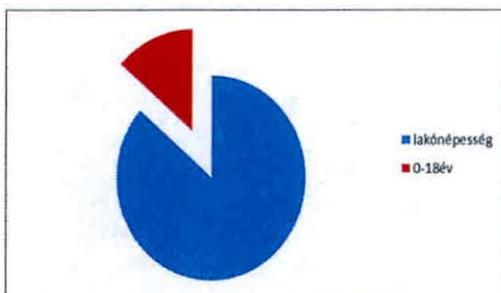
1.2. Korcsoportok szerinti állapot (december 31-én)

Korcsoport	2019	2020	2021	2022	2023
	fő	fő	fő	fő	fő
0 – 3 éves	2.574	2.378	2.374	2.313	2331
4 – 6 éves	1.842	1.851	1.811	1.766	1757
7 – 14 éves	5.187	5.118	5.050	4.997	4986
15 – 18 éves	2.701	2.666	2.643	2.736	2744

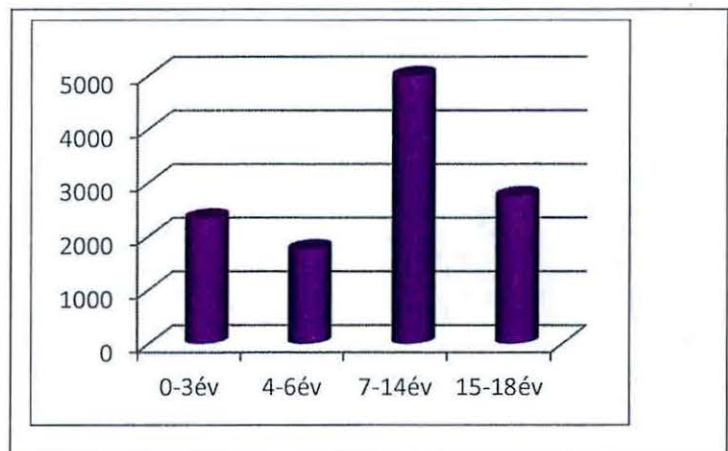
Forrás: KSH

0 – 14 éves	9.475	9.603	9.347	9.235	9.076
0 – 18 éves	12.055	12.304	12.013	11.878	11.812

Forrás: KSH

0-18 évesek aránya a kerületi lakónépességben

A 0-18 éves korúak kerületi megoszlása

1.3. Házasságkötések száma (év/fő)

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Házasságkötések száma	331	282	294	276	257

Forrás: helyi adat

1.4. Születések száma (év/fő)

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Születések száma	655	663	626	585	569

A 2023-ban 3 gyermek otthonszületéssel a XV. kerületben látta meg a napvilágot.

Forrás: helyi adat

2. Pénzbeli ellátások

2.1. Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A Budapest Főváros XV. ker. Önkormányzat Képviselő-testülete, megalkotta a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015.(II. 5.) önkormányzati rendeletet.

2015. március 01-től a Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás került bevezetésre.

Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kifizetése

Év	2021	2022	2023
kérelmező	235	209	na.
gyermek	439	393	393
eset	599	492	490
Összeg (eFt)	14.279	11.946	13.050

Forrás: helyi adat

A Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatást igénylők elutasítására általában

- a család egy főre eső magasabb jövedelme,
- az éves 4 alkalomszámon túl benyújtott kérelem,
- meghatározott értéken felüli vagyonelem, valamint
- a kérelmező együtt nem működése miatt került sor.

Elutasított Palota rendkívüli gyermekvédelmi támogatások száma

Év	2021	2022	2023
Elutasított kérelmek száma	61	46	30

Forrás: helyi adat

2.2 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése értelmében a gyermek szociális helyzete alapján jogosult lehet *rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénybe vételére*, vagyis a bölcsődékben, óvodákban és oktatási intézmények 1-8. osztályában térítésmentesen, később 50 %-os kedvezménnyel étkezhet, évente 2 alkalommal pénzbeli támogatásban részesül, valamint a közoktatásban ingyenes tankönyvellátásra jogosult.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. A kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultságot a gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője állapítja meg, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997 (IX. 10.) Korm. rendelet 67/A. §-a alapján. A Gyvt. 20/B. § (3) bekezdése szerint a kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként – a szociális vetítési alap összegének 22% -a százaléka.

Emellett a gyámul kirendelt hozzátartozók – jogosultsági feltételek fennállása esetén - még évente kétszer - augusztus és november hónapban - pótlékban is részesülnek. 2023. évben a pótlék összege esetenként 8.400 Ft/gyermek volt.

3. Természetbeni és egyéb támogatások

3.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybe vételére.

2011. január 1-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, az 1-8 évfolyamon nappali rendszerű oktatásban résztvevő gyermek után az intézményi térítési díj 100%-t kedvezményként kell biztosítani.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat jegyzője, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az a szociális vetítési alap 180 %-át. Továbbá, ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 19. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, illetve az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a szociális vetítési alap 165 %-át. Feltéve, hogy a gyermeket gondozó család a törvény szerinti mértéket meghaladó vagyonnal nem rendelkezik. Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban külön-külön számítva a szociális vetítési alap összegének húszszorosát, vagy együtt számítva a szociális vetítési alap összegének hetvenszerezését meghaladja.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal augusztusban és novemberben a központi költségvetésben meghatározott összegű támogatást kapnak. A támogatás összege gyermekenként 8400 forint. A gyermekek

nagyobb szociális biztonságát garantálja a törvény azzal, 2019-től újra pénzbeli támogatás formájában folyósítja.

A pénzbeli támogatás értékét a Magyar Államkincstár a jelzett igénylés alapján az önkormányzatnak utalja, amit az ügyfelek felé továbbít, így az önkormányzatot csak a kézbesítési költség terheli.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők átlagos száma és a kifizetett támogatás összege

Év	2021	2022	2023
Ellátottak száma (fő)	385	242	177
Összesen (eFt)	4.545	3.072	2.259

Forrás: helyi adat

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kérő és védelemben vett családokra vonatkozóan a jegyzőnek egy évben két alkalommal (május, október) jelentési kötelezettsége van a kerületben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekekről, továbbá a KSH felé minden tárgyévét követő január 31-ig a gyámhatóság tevékenységének jelentésén belül van erre vonatkozó adatközlési kötelezettsége (KSH 1210 jelentés)

A gyámhatóság 2013. szeptember 1-jétől, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben –, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időszakra megállapítja a gyermek, a nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a Gyvt.-ben meghatározott körülmények közül (alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) egy fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a Gyvt.-ben meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. A hátrányos helyzetet 2013. szeptember 1-jétől külön határozatban kell megállapítani.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma

Év	2021	2022	2023
Fő	126	112	88

Forrás: helyi adat

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

Év	2021	2022	2023
Fő	26	19	29

Forrás: helyi adat

3.2 Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolási díj, mint támogatási forma számos esetben érintheti a 18 év alatti fiatalokat is, mint ápolat személyt. 2013. évtől az ápolási díjak hatósági ügyintézése és nyilvántartása átkerült a Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatalához.

Gyermekek otthongondozási díja

Év	2021	2022	2023
GYOD 18 év alatti súlyos fogyatékos gyermek	58	59	103
GYOD 18 év alatti tartós beteg gyermek	18	29	48

Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatal

Ápolási díj

Év	2021	2022	2023
18 év alatti súlyos fogyatékos gyermek	9	3	5
18 év alatti tartós beteg gyermek	6	3	3

Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatal

A fenti táblázatból jól látható, hogy a gyermekek otthongondozási díját (GYOD) többen vették igénybe. A támogatás mértéke nőtt, valószínű ez az oka a növekedésnek. A GYOD havonkénti összege az ellátás bevezetésekor, 2019-ben 100.000 forint volt, ma már a juttatás eléri a minimálbér összegét.

A gyermekek otthongondozási díjának (GYOD) összege 2022-től megegyezik a minimálbér 100 %-ával. Ennek értelmében a GYOD 2023. januártól bruttó 232 000 forintra emelkedett. 10% nyugdíjjárulékot vonnak belőle (a saját jogú nyugdíjban részesülő személyek a GYOD után nem fizetnek nyugdíjjárulékot). Ennek alapján az emelkedés tovább folytatódik, az ellátás összege eléri a minimálbér 2023. december 1-jétől érvényes összegét, azaz a 266.800 forintot havonta.

3.3 Gyermekekéktetés támogatása

A gyermek életkorának megfelelő gyermekéktetés szükséges biztosítani, az intézményi gyermekéktetés keretében, a bölcsődei ellátási napokon, az óvodai nevelési napokon, iskolai tanítási napokon. A Gyvt. 21/B. § -a határozza meg azon gyermekek körét, akik számára az intézményi gyermekéktetés ingyenesen vagy kedvezményesen kell biztosítani. A szünidei gyermekéktetés – déli meleg főéktetés - a Gyvt. 21/C §-a alapján a hátrányos és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja.

A normatív kedvezmények biztosításához normatív állami hozzájárulás igényelhető, melynek összege az éves központi költségvetésben kerül meghatározásra.

A XV. kerületi Önkormányzat 5/2015. (II.5.) ök. rendelete szerint a gyermekek egyéni rászorultsága alapján további kedvezményben részesülhetnek.

Palota gyermekéktetési kedvezmény

A Palota szünidei gyermekéktetés keretében a nyári szünetben az önkormányzat által fenntartott nyári napközis táborban, gyermektáborokban és az évközi szünetekben, a kijelölt

étkezési helyen, ugyanazt a kedvezményt vehetik igénybe, melyre az intézményi gyermekétkeztetés keretében jogosultak.

Palota intézményi és szünidei kedvezmény:

- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek esetén a kedvezmény mértéke 40%.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult, általános iskola 1-8. osztályába járó gyermek esetén a kedvezmény mértéke
- családban nevelve 130.000 Ft/fő jövedelemhatárig 20%,
- egyedülálló szülő által nevelve 130.000 Ft/fő jövedelemhatárig 25%.

A gyermekétkeztetés biztosítását változatlan feltételekkel és összegben szükséges fenntartani, tekintettel a kerületi, rászoruló családok jelenlegi anyagi helyzetére.

Jogcím az 5/2015. (II. 5.) ök. rendelet alapján	2022. év/fő	2023. év/fő	2022. év (Ft)	2023. év (Ft)
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kedvezmény:</i> rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, de ingyenes étkezésben nem részesülő gyermek esetén 40%-os kedvezmény	-	-	-	-
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kedvezmény:</i> az egyéb jogcímen étkezési térítési díjkedvezményben nem részesülő 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanuló családjában az 1 főre jutó havi jövedelem a 80.000 Ft-ot nem haladja meg akkor a gyermek 20%-os kedvezményre jogosult	11	10	133.773	166.034
<i>Intézményi gyermekétkeztetési kedvezmény:</i> az egyéb jogcímen étkezési térítési díjkedvezményben nem részesülő 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevő tanuló családjában az 1 főre jutó havi jövedelem a 80.000 Ft-ot nem haladja meg akkor a gyermek 25%-os kedvezményre jogosult. (egyedülálló szülő)	9	15	150.616	177.881
<i>Palota szünidei gyermekétkeztetési kedvezmény:</i> évközi szünetekben és nyári szünetben, gyermektáborokban és iskolai felügyelet esetén biztosított kedvezmény – iskolás gyermekek esetében	-	-	-	-
ingyenesen veheti igénybe a napi egyszeri déli meleg főétkezést, amennyiben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül vagy nevelésbe vették, és nem minősül hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek	12	7	138.348	125.300
ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezéshez	83	97	684.796	1.704.726
ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az önkormányzati nyári napközis táborban és az iskolai felügyelet ideje alatt napi háromszori étkezéshez	45	55	542.043	786.852

ugyanazt a Gyvt. szerinti normatív és a (2)-(3) bekezdések szerinti kedvezményt veheti igénybe, amire a tanév során jogosult az évközi szünetekben az iskolai felügyeleten kívül napi egyszeri meleg főétkezéshez	-	-	-	-
<i>Palota szüneti gyermekétkeztetési kedvezmény: - óvodás gyermekek esetében önkormányzat által fenntartott gyermektáborokban napi ötszöri étkezéshez</i>	-	-	-	-
Összesen:	160	184	1.649.576	2.960.793

Forrás: helyi adat

3.4 Palota iskolakezdési támogatás

Budapest Főváros XV. kerületének Önkormányzata a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló 5/2015. (II. 5.) önkormányzati rendelete tartalmazza a XV. kerületben életvitelszerűen lakó családok/személyek részére adható pénzbeli és természetbeni juttatásokat. Önkormányzatunk évről évre felülvizsgálja, illetve szükség szerint bővíti a már bevezetett szociális ellátási formákat.

A 2021.01.01-től hatályos rendeletmódosítás kibővítette a jogosultak körét az ötödik osztályt kezdő gyermekekre. A 2022.02.28-tól hatályos rendeletmódosítás tovább bővítette a jogosultak körét a kilencedik osztályt kezdő gyermekekre, valamint a támogatás összege 25.000 Ft-ra emelkedett.

A 2023.04.06-tól hatályos rendeletmódosítás megváltoztatta a támogatás elnevezését, és tovább bővítette a jogosultak körét azon gyermekekre vonatkozóan, akik középiskolai tanulmányaik utolsó évfolyamát kezdik meg. Továbbá megváltozott a támogatás igénylésének feltétele, mely alapján „A Palota iskoláztatási támogatásra az a gyermekkel azonos bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy gyám (a továbbiakban együtt: szülő) jogosult, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a 250 000 forintot.”

Palota iskoláztatási támogatás

Év	2021	2022	2023
Fő	255	377	351
Összeg (eFt)	5.100	9.425	8.775

Forrás: helyi adat

3.5 Tanulmányi ösztöndíj

A tanulmányi ösztöndíj rendszere a 2018. évben átalakult: a korábbi tanulmányi ösztöndíj helyét az Önkormányzat által alapított „A XV. Kerület Kiemelkedő Tanulója – Pallasz Athéné-díj” és „A XV. Kerület Kiemelkedően Fejlődő Tanulója – Halley-díj” vette át.

A 2023. évben Pallasz Athéné-díjban 57 tanuló, míg a Halley-díjban 108 tanuló részesült, tehát mindösszesen 165 tanuló nyerte el valamelyik ösztöndíjat. Az Önkormányzat a Pallasz Athéné-díj esetében 100.000 Ft, a Halley-díj esetében 50.000 Ft egy összegben kifizetendő

ösztöndíjban részesítette a tanulókat, így 2023. évben mindösszesen 11.100.000 Ft ösztöndíj került folyósításra.

Tanulmányi ösztöndíj (év/fő/Ft)

Év	2021	2022	2023
Fő	60+137	51+54	57+108
Összeg (eFt)	12.850	7.800	11.100

Forrás: helyi adat

3.6 Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

A nyertes pályázók támogatására az Önkormányzat 2023. évi költségvetéséről szóló 39/2022. (XII.22.) önkormányzati rendelet 6. melléklet 1./2. sor „Bursa Hungarica Felsőoktatási ösztöndíj önkormányzati önrész” jogcímen 1.375.000 Ft összegű előirányzatot tervezett be. A 2022. évben nyertes pályázók 2022/2023. tanév második félévi támogatására 2023. január 31-ig 200.000 Ft, a 2023/2024. tanév első félévi támogatására pedig 2023. augusztus 31-ig 225.000 Ft került kifizetésre. Az így fennmaradó 950.000 Ft előirányzat biztosítja a 2023. évben nyertes pályázók 2023/2024. tanév második félévére vonatkozó (kifizetés határideje: 2024. január 31.) támogatásának a fedezetét.

A 2023. évben 8 fiatal kapott támogatást a 2022/2023. tanév második és a 2023/2024. tanév első félévére pedig 9 fő. Az Önkormányzat minden érvényesen pályázó fiatal számára 5.000 Ft/hó támogatást biztosított, amely alapján a megjelölt időszakban mindösszesen 425.000 Ft támogatás került kiosztásra.

3.7. Életkezdési támogatás, a Start-számla

A Magyar Állam támogatást nyújt a fiatal felnőttek önálló életkezdésének anyagi megalapozása céljából a 2005. december 31. napját követően született Magyarország területén élő magyar állampolgár számára.

Az első utalási összeg jelenleg 42.500 forint. A Magyarországon élő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a nevelésbe vett gyermek esetében a születés évét követő hetedik évben (második utalási összeg) és a születését követő tizennegyedik évben (harmadik utalási összeg) újabb támogatást biztosít. A második és a harmadik utalási összeg 2006. évben született gyermekek esetében 42.000 - 42.000 forint, 2007. évben és azt követően születettek esetében pedig 44.600 - 44.600 forint.

Kerületünkben is 2006. évben került bevezetésre - az állami támogatáshoz kapcsolódóan - a START PLUSZ XV. kiegészítő befizetés elnevezésű - a gyermekek születésekor adható támogatás.

2012. október 1-jétől Start-értékpapírszámla nyitásra csak a Magyar Államkincstárnál van lehetőség, melynek nyitása és vezetése díjmentes, a befektetett összeg adómentes. Egy gyermeknek egy számla nyitható, amelyre adott esetben a települési önkormányzatok is teljesíthetnek befizetést.

A XV. kerületi Önkormányzat 2023-ban is biztosította ezt a támogatást, így 30 újszülött kaphatott egyenként 10.000 Ft összegű támogatást.

START plusz XV. kiegészítő befizetés

Év	2021	2022	2023
Fő	40	30	30
Összeg (eFt)	400	300	300

Forrás: helyi adat

3.8 Újszülöttek születési és oltási támogatása

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe, illetve a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. § (2) bekezdése és 26. §-a további felhatalmazást ad arra, hogy a helyi önkormányzatok az Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl, saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthassanak.

A Képviselő-testület 2013. február 20-i ülésén megalkotta az újszülöttek támogatásáról szóló 11/2013. (III. 13.) önkormányzati rendeletét.

Első lépésben természetbeni támogatásként minden kerületi újszülött szülője babakelengye csomagot kapott 6.600 Ft értékben, melyet ünnepélyes keretek között vehettek át. A babakelengye csomagot minden kerületünkben élő bejelentett lakóhellyel rendelkező szülő további rászorultsági kritérium vizsgálata nélkül kapta gyermeke születésére tekintettel.

Az önkormányzati rendelet módosítása során az újszülöttek támogatásának formája az előző évi tapasztalatokból kiindulva a természetbeni támogatás helyett pénzbeli támogatássá alakult át. A módosításban a szociális rászorultságot szükséges volt a rendeletben meghatározni, hogy minél szélesebb kör részesülhessen az újszülöttek támogatásában. A támogatásra az a gyermekkel azonos bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy gyám (a továbbiakban együtt: szülő) jogosult, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a 250 000 forintot.

A Képviselő-testület 2015. január 1-től támogatja és finanszírozza a kerületben bejelentett lakóhellyel rendelkező szülők 0 és 2 éves kor közötti gyermekei részére, választásuk szerint a rotavírus elleni védőoltás, varicella (bárányhimlő) elleni védőoltás, meningococcus (agyhártyagyulladás) elleni védőoltások finanszírozását. összesen 20.000 Ft gyermekenkénti összegben.

A 2018. évben az újabb módosítások által a támogatottak körének további bővítése vált lehetővé. Az új szabályok szerint a kérelem benyújtásakor és az azt megelőző egy évben folyamatosan bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek is benyújthatnak kérelmet. A rendelkezés kiterjeszti a támogatott oltások körét, így minden Magyarországon törzskönyvezett védőoltás térítési díjához igényelhető a támogatás. A valódi választási lehetőség akkor él, ha tovább bővítve a feltételeket, a gyermek 6 éves korának betöltéséig beadott oltásokra igénybe vehető a támogatás. Jelentős változás az is, hogy a kérelem benyújtására vonatkozóan az előző szabályozás szerinti 30 napos jogvesztő

határidő helyett hosszabb határidő (60 nap) került megállapításra. A két támogatás az újszülöttek támogatása gyűjtőfogalom alatt működve két külön kérelemnyomtatványon igényelhető. 2022.02.28-tól a támogatási összeg 25.000 Ft-ra növekedett.

Újszülöttek születési támogatása

Év	2021	2022	2023
Fő	135	96	80
Összeg (eFt)	2.700	2.285	2.000

Forrás: helyi adat

Újszülöttek oltási támogatása

Év	2021	2022	2023
Fő	116	74	74
Összeg (eFt)	2.416	1.653	2.012

Forrás: helyi adat

4. A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

4.1. Védőnői ellátás

Az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvény az egészségügyi ellátórendszer megújulásához szükséges intézkedéseket fogalmazott meg, amely módosította többek között az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvényt (a továbbiakban: Eatv.), valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényt (a továbbiakban: Mötv.) is. A módosítás [Mötv. 23. § (5) bekezdés 9. pont] értelmében a települési önkormányzat törvényben meghatározott kivételekkel köteles az egészségügyi alapellátás biztosítására. Az Eatv. egyes ellátásokat (pl. védőnői ellátás), illetve egyes ellátásokhoz kapcsolódó részfeladatokat önkormányzati feladatkörből állami feladattá tette.

Budapest XV. kerületében a védőnői ellátás a Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Dr. Vass László Egészségügyi Intézménye szervezeti egységeként működött 2023. június 30. napjáig.

Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő és a védőnői ellátás körében foglalkoztatott személy tekintetében a munkáltatói jogokat 2023. július 1-től a védőnői körzet szerint területileg illetékes irányító vármegyei intézmény gyakorolja,

A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás részeként két, feladataiban eltérő részre tagolódik: a területi ellátásra valamint az iskola-egészségügyi ellátásra, amelyből az iskola-egészségügyi ellátás önkormányzati feladat maradt.

A védőnői ellátás során a területi és az iskola-védőnők 2023. évben mindennapi munkájuk részeként látták el a gyermekvédelmi feladatokat.

A XV. kerület közigazgatási területén 19 területi védőnői körzet működik. A védőnői körzetek 4 Védőnői Tanácsadó köré csoportosulnak (Őrjárat utcai Tanácsadó, Rákos úti Tanácsadó, Szódliget utcai Tanácsadó, Zsókvár utcai Tanácsadó).

A területi védőnői ellátás a védőnők illetékességi területén lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó és a védőnői gondozás iránti igényt írásban bejelentő

várandós és gyermekágyas anyákat, újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekeket valamint az oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket, fiatalokat érintette.

A területi védőnői gondozás 2023. évben is a gyermek törvényes képviselőjével előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatások, védőnői tanácsadás, valamint távkonzultáció keretében valósult meg. A védőnői gondozás során a területi védőnők elvégezték az életkorhoz kötött, kötelező szűrővizsgálatokat, nyomon követték a gyermekek pszichoszomatikus fejlődését, segítették a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulását valamint a gyermek nevelkedését és szocializációját. Eltérés vagy annak gyanújának észlelésekor megtették a szükséges intézkedéseket.

A gondozott család részére átadták az egészséges életmódhoz szükséges ismereteket, és figyelemmel kísérték, hogy a gyermek családban történő ellátása az adott tanács szerint történik-e. A környezeti veszélyeztetettség megelőzése érdekében segítséget nyújtottak a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához. A családlátogatások és a védőnői tanácsadás során célzott és szükséglet szerinti gondozást végeztek. A családokkal kialakított jó kapcsolatnak köszönhetően gyakori, hogy váratlan probléma jelentkezésekor a szülő keresi meg személyesen, telefonon, vagy online a védőnőt, és kéri a segítségét. A védőnő mindennapos feladatai közé tartozik, hogy ha szükséges, a szülő előzetes tájékoztatása után más szakemberek segítségét is kéri (Család- és Gyermekjóléti Központ, Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály, gyámhatóság, rendőrség, házi gyermekorvos, óvoda, iskola, Pedagógiai Szakszolgálat, stb.).

A területi védőnők 2023-ban is nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy a gondozott családban nevelkedő gyermek testi, lelki és szociális fejlődésének nyomon követése, az egészséges életmóddal és táplálkozással kapcsolatban adott tanácsok, valamint a szűrővizsgálatok elvégzésén kívül tájékoztatást adjanak a családtámogatási ellátási formákról is. Szakmai segítséget nyújtottak a helyes életmód, az egészséges táplálkozás, a megfelelő környezet kialakításához, a gyermekek harmonikus testi és lelki neveléséhez. Az utóbbi években egyre nagyobb szükségét látják a nevelési tanácsoknak, kiemelve a korán (akár 1-2 hónapos korban) elkezdett médiafogyasztás csökkentését.

A család harmonikus életvitelét bármilyen formában veszélyeztető helyzet felismerése és a rendezéshez mielőbbi segítségnyújtás érdekében a gondozottakkal olyan kapcsolatot alakítottak ki, hogy a rizikófaktorok mielőbb felismerhetőek legyenek. Ehhez a munkához 2017.09.01-vel bevezetésre került a rizikó kérdőívet is használják. A családokat tájékoztatták az életkorhoz kötött, egészségbiztosítás terhére történő kötelező szűrővizsgálatokról, oltási és szociális ellátásokról, valamint segítséget nyújtottak ezek igénybevételéhez.

A területi védőnői ellátás mutatószámai:	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A gondozott családok száma (éves/12hó):	3629	3512	3461	3457	3482	3272
Családlátogatási alkalmak száma:	11.858	8.817	4242	3235	7109	8392

Védőnői tanácsadáson megjelentek száma (0-3é)	7040	8291	5409	7145	6680	6475
Újonnan nyilvántartásba vett csecsemők száma:	649	645	663	632	597	569
Védőnői fokozott gondozásban részesült gyermekek száma:	2280	3706	3091	4438	4735	4450
Újonnan nyilvántartásba vett várandós anyák száma:	695	702	700	656	638	591
A gondozott családokban észlelt gyermekelhanyagolások száma	0	1	3	0	3	0
A gondozott családokban észlelt gyermekbántalmazások száma	1	0	0	0	1	0
Távkonzultáció útján ellátott 0-3 éves	0	0	3961	5530	3163	1994
Távkonzultáció útján ellátott várandós	0	0	1051	708	431	371
Védőnők által megtett intézkedések száma	27	28	73	69	67	78

Forrás: BFKH

2023-ben a XV. Kerület oktatási intézményeiben az iskola-egészségügyi feladatokat 8 fő iskolavédőnő látta el. Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló rendeletben előírt szűrővizsgálatok és egészségnevelési feladatok ellátásán valamint a védőoltások szervezésén és azok lebonyolításában történő közreműködésen kívül az iskolavédőnők kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy jó és folyamatos együttműködésükkel segítsék az oktatási intézményeket gyermekvédelmi feladataik ellátásában.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, adott esetben az iskola pszichológusával, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, a gyermek- és ifjúságvédelem szakembereivel kialakult kapcsolat egyre hatékonyabb. Az iskolavédőnők tapasztalatai, jelzései alapján az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyors problémamegoldást eredményez.

A pediculosis (tetvesség) miatt kiszűrt tanulókat egyénileg tájékoztatják, figyelembe véve a gyermekek jogait, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére. Az iskolai egészségnevelés egyéni, személyre szabott és csoportos formában egyaránt megvalósult. A szülői kompetenciák hiányossága, a digitális eszközök térhódítása, a dezinformációk a szülők egy jelentős részét nem megfelelő irányba viszik, s ez által a gyermekek problémái is növekednek.

4.2. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi Tagintézménye

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. tv. alapján 2013. január 1-től fejlesztő felkészítést, fejlesztő iskolai oktatást csak pedagógiai szakszolgálat láthat el.

A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény alapján mind a fejlesztő felkészítő, mind a fejlesztő iskolai oktatást végző, valamint a gyermekvédelmi feladatokat ellátó közalkalmazottak a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ állományában végzik tovább tevékenységüket. Az átszervezések következtében sem az érintett szakemberek, (pedagógusok, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok) sem a gyermekek érdekei nem sérültek.

A szakszolgálat, mint intézménytípus 0-23 éves korig láthatja el a kerület gyermekeit, fiataljait. Fontos számukra, hogy a nagyon korai életszakasztól kezdve legyen lehetőségük a gyermekek segítésére, nyomon-követésére egészen a felnőtté válásig. További szempontjuk, hogy több szakma képviselőit is be tudják vonni a munkába, hiszen tanító, gyógypedagógus, konduktor, logopédus, pszichológus egyaránt tagja szakmai csapatuknak. Intézményi szinten 8 gyermekvédelmi problémával találkoztak. Munkatársaik, a pszichológus munkacsoport. Tagintézményünkbe gyermekvédelmi problémával szülő nem szokott bejelentkezni. A terápiák során az esetlegesen kiderülő gondok mentén - mivel gyermekvédelmi ügyekben nincs mérlegelési lehetőség -, jelzésüket azonnal megteszik a gyermekvédelmi szolgálat felé.

Nyolc szakfeladat ellátási területük teljes eszköztára rendelkezésre áll, de jellemzően a nevelési tanácsadás és a szakértői feladat területein találkoznak gyermekvédelmi problémákkal. Szakmai team megbeszéléseik és a gyermekvédelmi szolgálattal való kapcsolattartás a terepe a tanácsadás és a megoldás keresésének.

Határozottabb beavatkozást igénylő probléma esetén minden alkalommal kéri a Család és Gyermekjóléti Központ segítségét. 2023-ban 5 ilyen esetük volt.

A Szakszolgálat örülne, ha az általuk jelzett esetekben visszajelzést kapnának az esetek további sorsát illetően. Intézményük rendelkezik az online kapcsolattartáshoz szükséges technikai feltételekkel, munkatársaik pedig a tudással és gyakorlattal az online kapcsolattartásban.

4.3. A gyermekek napközbeni ellátása

XV. Kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődék

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében alaptervekenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi, vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde feladata a 3 éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-lelki fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni gondozását, nevelését ellátó intézményként működő Egyesített Bölcsődék 6 tagintézményben látja el a gyermekeket. Férőhelyek száma 2022. szeptember 01-től: 558.

A 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet 46. § szabályozza a bölcsődei férőhelyek számát, amely szerint a bölcsődei csoportban nevelhető, gondozható gyermekek száma 12 fő. Abban a

bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható. A sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó bölcsődei csoportban egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tizenegy gyermek,

b) egy bölcsődei csoportban kettő sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb tíz gyermek,

c) egy speciális bölcsődei csoportban három-hat sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermeket látnak el, legfeljebb hat gyermek nevelhető, gondozható.

Férőhelyek alakulása 2023. évben

Bölcsőde neve	Bölcsőde címe	Férőhelyek száma
Gyöngyszem	1158 Budapest, Bezsilla N. utca 17.	30
Szivárvány	1152 Budapest, Fő út 33.	94
Mazsolapalota	1157 Budapest, Kavicsos köz 6.	127
Csometekert	1154 Budapest, Wesselényi utca 33.	72
Százholdas Pagony	1156 Budapest, Kontyfa utca 6.	112
Idevár	1156 Budapest, Nádastó park 1.	123
Összesen:		558

Forrás: helyi adat

Felvett gyermekek száma 2023. december 31-én

Bölcsődék neve	Engedélyezett férőhely	Felvett gyermekek száma	Feltöltöttség %
Gyöngyszem	30	24	77
Szivárvány	94	88	94
Mazsolapalota	127	84	66
Csometekert	72	66	92
Százholdas Pagony	112	67	60
Idevár	123	97	79
Összesen:	558	426	76%

Forrás: helyi adat

A gyermekek életkori megoszlása 2023. december 31-én

Kor	Fő	%
1 – 10 hónapos	2	0,47
11 – 18 hónapos	23	5,39
19 – 36 hónapos	364	85,44
37 – és több hónapos	37	8,70
Összesen:	426	100

Forrás: helyi adat

A kétévesnél fiatalabb gyermekek aránya:

2022. december 31-én: 22,5%

2023. december 31-én: 18,5 %

Összes gondozott gyermek a 2023. évben

Bölcsőde	Összes gondozott gyermek
Gyöngyszem Bölcsőde	52
Szivárvány Bölcsőde	168
Mazsolapalota Bölcsőde	151
Csometekert Bölcsőde	113
Százholdas Pagony Bölcsőde	120
Idevár Bölcsőde	181
Összesen:	785

Forrás: helyi adat

Az Egyesített Bölcsődék alapvető célkitűzése a magas szintű, a lakossági és szakmai igényeknek mind jobban megfelelő nevelői - gondozói munka biztosítása a kerület valamennyi bölcsődéjében. A bölcsődék rendelkeznek azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, melyek biztosítják a mindezt elősegítő magas szintű nevelő-gondozó munkát.

A korszerű táplálkozásnak megfelelő élelmezést két központi konyhán keresztül biztosítják a gyermekek számára. A speciális étkezést (liszt-, cukor-, tejérzékeny stb.) igénylő gyermekek számára is a szükségleteknek megfelelő élelmezést kapják.

A bölcsőde vállalhatja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermek nevelését, gondozását, amennyiben az ellátáshoz szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik. Ezen gyermekek számára 18 férőhely áll rendelkezésre az Idevár Bölcsődében.

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013 (II.26) EMMI rendelet 4.§ (3) pontja szabályozza, mely szerint, ha a gyermek bölcsődei nevelésben, gyermekotthoni ellátásban, fogyatékosok nappali intézményében, fogyatékosok ápoló-gondozó bentlakásos intézményében intézményi ellátásban részesül, a korai fejlesztést és gondozást - amennyiben a feladat ellátásához szükséges feltételek biztosítottak - az intézményben kell ellátni. A pedagógiai szakszolgálati intézmény a tanácsadást a szülőn kívül a feladatellátási hely adott gyermekkel foglalkozó szakalkalmazottal részére is biztosítja.

Az Idevár Bölcsőde nyújt lehetőséget a szociális rehabilitációra, egy másfajta ingergazdag környezet megismerésére, nagyobb fokú önállósodásra. Az integrált fejlesztés, gondozás az egészséges gyermekek esetében a másság elfogadását és a toleranciát fejleszti, a szülők számára lehetővé teszi a munkavállalást, csökkenti a kirekesztettség érzését, tanácsot ad a sajátos igényű gyermek neveléséhez.

2023-ban 22 fő sajátos nevelési igényű gyermeket gondoztak az elvárásoknak megfelelően, speciális csoportban a részleges integráció módszerét alkalmazva, illetve teljes integrációban.

20 gyermeket a Nádastó parki Idevár bölcsődében láttak el, 1 gyermeket a Fő úti Szivárvány bölcsődében, 1 gyermeket pedig a Wesselényi utcai a Csometekert bölcsődében gondoztak, neveltek. Ebben az évben 23 fő korai fejlesztésben részesülő gyermek is ellátást kapott, így összességében 45 gyermek igényelt sajátos ellátást, kiemelt figyelmet.

Az egyéni foglalkozások mellett csoportfoglalkozások keretében történt a gyermekek fejlesztése, melyeken az ép fejlődésmentű gyermekek biztosítják a húzóerőt. Biztosított volt a TSMT (tervezett szenzomotoros tréning), a kognitív fejlesztés és a zenei foglalkozás heti rendszerességgel, továbbá kutyaterápiát biztosítanak heti egy alkalommal.

A kisgyermeknevelők munkájában és a szülőknél felmerülő nevelési és egyéb problémák megoldásában nagy segítség a pszichológus jelenléte.

A 2023. évben a fejlesztéseket a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel biztosították, továbbá közös látogatás alkalmával a Hallássérültek Budapesti Tanintézeténél, ahol hasznos tapasztalatcserét folytattak az SNI ellátással kapcsolatban.

A rendszeres megbeszélések Pedagógiai Szakszolgálat XV. kerületi vezetője, az Egyesített Bölcsődék igazgatója, gyógypedagógusok, pszichológusok, szakmai tanácsadó, kisgyermeknevelők és a gyógypedagógiai asszisztens részvételével összehangoltabb és eredményesebb a fejlesztő munkát eredményezett.

Statisztikai mutatók az Idevár bölcsődében SPECIÁLIS csoportban gondozott sajátos nevelési igényű gyermekek létszámáról 2023.évben

Bölcsőde Idevár	Felvehető SNI gyermekek száma	Beíratott gyermekek száma (felvett)
január	18	13
február	18	13
március	18	13
április	18	13
május	18	13
június	18	14
július	18	12
augusztus	18	10
szeptember	18	10
október	18	12
november	18	12
december	18	12

Forrás: helyi adat

Alapellátáson túli szolgáltatásaik

Sószoba

Mind a hat intézményben sószobát üzemeltetnek, melyet a gyermekek alapellátáson túli szolgáltatásként térítés mentesen tudnak igénybe venni.

A sószoba a Somadrin Klímaoldat folyamatos párologása során jelentősen emeli a helység relatív páratartalmát, serkenti a légzőszervek aktivitását, a hörgők öntisztulását, mely által csökken a nyálkahártya gyulladása. Gyerekeknek fél éves kortól ajánlott. Orvosilag bizonyított, hogy a rendszeresen sóbarlangba járó gyerekek ritkábban betegszenek meg, és hamarabb gyógyulnak.

A sószobában eltöltött idő ősztől – tavaszig szerves része a napirendnek, a gyerekek 3-5 fős csoportokban, heti 2-3 alkalommal 1/2 - 1/2 órát tartózkodnak ott. Az intézményükbe járó gyermekek hetente több alkalommal is megfordulnak a sószobában. Emellett lehetőséget

kaptak a bölcsődébe nem járó családok térítési díj ellenében igénybe vehetik ezt a lehetőséget. Két bölcsődét találtak alkalmasnak arra, hogy ezt a szolgáltatást bevezessék, az igényektől függően a hét meghatározott napjain. A Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsőde és a Mazsolapalota Kavicsos közti bölcsőde. A szolgáltatás díja: 130 Ft/30 perc.

Érdeklődés van, de konkrét igénybevétel alig. Igénybevétel a 2023. évben nem volt. Ennek oka, hogy a szülők terápiás céllal kívánják igénybe venni ezt a szolgáltatást. Az igénybevétel feltétele azonban, mivel a bölcsődés gyermekek is ugyanabba a helyiségbe járnak, az, hogy a gyermek egészséges legyen. Tehát ez egy prevenciós szolgáltatás lenne.

Tanácsadás

Gondozási- és nevelési kérdésekben a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezetők is rendelkezésre állnak. A bölcsőde pszichológusa a bölcsőde vezetőjével, a kisgyermeknevelővel és a szülőkkel személyes konzultációt tartanak a felmerülő problémákkal kapcsolatban.

Családi nevelést segítő külön szolgáltatások

Időszakos gyermekfelügyelet

A napközbeni ellátást igénybe nem vevő, kisgyermeket nevelő családok közül többen jelezték, hogy nehezen tudják megoldani gyermekük felügyeletét, hivatalos ügyeik intézése és munkahelykeresésük időtartamára. Az igény erősítette és alátámasztotta az ez irányú szakmai elképzeléseket.

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsőde térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni. Az időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a bölcsődei ellátást nyújtó bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás. Ha a bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtják a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg az e rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát. A szülők alkalmi elfoglaltsága idejére, néhány órára is előzetes igény bejelentés alapján kérheti gyermeke felügyeletét a szolgáltató egységben térítés ellenében.

Az időszakos gyermekfelügyeletet két telephelyen valósítottuk meg. Figyelembe véve a bölcsődék elhelyezkedését, a Szivárvány bölcsődében a felújítás során kialakított baba-mama szobában, vagy az üres férőhelyeken, illetve a Százholdas Pagony Kontyfa utcai bölcsődében az üres férőhelyeken.

Az időszakos gyermekfelügyelet keretében mindkét bölcsőde a gyermekek számára az alábbiakat biztosítja:

- szakszerű gondozás-nevelés,
- testi-lelki szükségletek kielégítése,
- a fejlődés és a szocializáció segítése,
- igény szerinti étkezés, az itt töltött időszaknak megfelelően,
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet,

- egészségvédelem egészségnevelés,
- kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése,
- egyéni bánásmód,
- a gyermek korának megfelelő játékeszközök.

A szolgáltatás díja: 300 Ft/óra + étkezés

A többéves tapasztalat azt mutatja, hogy ez a szolgáltatás nagy segítség a családoknak, és azok a gyermekek, akik időszakos gyermekfelügyelet alkalmával megismerkednek a bölcsődei étellel, sokkal könnyebben alkalmazkodnak majd ahhoz a helyzethez, amikor ténylegesen is bölcsődéssé esetleg már óvodássá válnak.

A szolgáltatást a két intézményben összesen 29 család vette igénybe.

Játszócsoport

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsődei térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként játszócsoportot működtethet, mely szolgáltatást a gyermek 6. életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

A bölcsődében, külön játszócsoport kialakításával, a szülőkkel vagy hozzátartozókkal együtt fogadják a gyermekeket a hét bizonyos napjain. A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik: ő a háziasszony a csoportban, a gyermekeket a kísérőik gondozzák.

A játszócsoport lehetőséget teremt arra, hogy:

- a szülő és gyermeke kedvező körülmények között játszhasson együtt
- a gyermekek barátkozhassanak egymással
- a szülők beszélgethessenek egymással, kicserélhessék tapasztalataikat
- a szülők tanácsot, segítséget kérhessenek a kisgyermeknevelőtől
- klubszerű foglalkozások keretében beszélgethessenek (a kisgyermeknevelés és gondozás, az egészséges életmód stb.) a terület szakembereivel.

A gyermekek számára ebéd is igényelhető. A szülők megismerhetik azokat az ételféleségeket, melyek a 0–4 éves kisgyermekek egészséges fejlődését biztosítják, ételrecepteket kérhetnek, cserélhetnek.

A játszócsoport a Szivárvány bölcsődében külön erre a célra kialakított helyiségében működik.

A helyiség méreteit tekintve maximum 8 gyermek és szülője számára tudjuk biztosítani alkalmanként a szolgáltatást.

A 2023. évben heti három alkalommal:

- kedd: ½ 10 – ½ 12 óráig
- szerda ½ 10 – ½ 12 óráig
- csütörtök: ½ 10 – ½ 12 óráig

A növekvő igényekkel a gyakoribb foglalkozásokat is meg tudjuk oldani.

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei a feladat biztosítására megfelelőek. A szolgáltatás díja: 600 Ft/alkalom (1 alkalom 2 óra) A gyermek számára ebéd is igényelhető.

A szülők visszajelzései alapján elmondható, hogy ez a legnépszerűbb szolgáltatás. Örülnek ennek a lehetőségnek, a gyermekek szeretik a foglalkozásokat. A szolgáltatás 31 család vette igénybe. Az érdeklődés még elmarad a járvány előtti időszakhoz képest.

Gyermekvédelem

A gyermekvédelmi feladatok területén a bölcsődék vezetői folyamatos kapcsolatot tartanak a jelzőrendszer többi tagjával, a gyermekorvosokkal, a védőnőkkel, a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, és a gyámügyi szakemberekkel.

2023-ban 35 gyermek felvételére került sor a gyermekvédelem munkatársainak a javaslatai alapján.

Fokozottan figyelemmel kísérik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a védelembe vett gyermekek fejlődését. Kiemelt feladatnak tartják, a szociális problémákkal küzdő, vagy periférián élő családok gyermekeinél a hátrányok csökkentését, az egyéni bánásmód, az egyéni szükségletek, a megfelelő személyi- és tárgyi feltételek, valamint a szeretetteljes, derűs légkör biztosításával.

2023-ban gondozott kedvezményezett gyermekek gondozási díj tekintetében

Bölcsőde	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő (fő)	Tartós beteg (fő)	3 és több gyermeke s (fő)	SNI gyermek (fő)	Védelembe vett gyermek
Gyöngyszem Bölcsőde,	0	1	7	0	0
Szivárvány Bölcsőde	3	6	13	2	0
Mazsolapalota Bölcsőde	2	4	18	0	0
Csemetekert Bölcsőde	3	6	13	1	1
Százholdas Pagony Bölcsőde	3	4	19	0	0
Idevár Bölcsőde	0	9	15	20	0
Összesen:	11	30	85	23	1

Forrás: helyi adat

2023-ban gondozott kedvezményezett gyermekek étkezési díj tekintetében

Bölcsőde	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő (fő)	Tartós beteg, és SNI (fő)	3 és több gyermekes (fő)	Nevelésbe vett (fő)	Tartós beteg v. fogyatékos gyermeket nevelő család (fő)	172.900 Ft/ Fő jövedelem alatt (fő) (2022.01.01-től)
Gyöngyszem Bölcsőde	0	1	7	0	3	19
Szivárvány Bölcsőde	4	8	13	0	4	77
Mazsolapalota Bölcsőde	2	4	18	0	2	87

Csemetekert Bölcsőde	3	7	13	0	0	48
Százholdas Pagony Bölcsőde	3	4	19	0	3	74
Idevár Bölcsőde	0	29	18	0	1	74
Összesen:	12	53	88	0	13	379

Forrás: helyi adat

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül 2023-ban 6 fő volt hátrányos helyzetű és 3 fő halmozottan hátrányos helyzetű

2023. december 31-én nyilvántartásban volt 426 gyermek. Ebből:

- Étkezési térítési díjat fizet: 137 fő (32, %)
- Étkezésben kedvezményezett: 289 fő (68 %)
- Gondozási díjat fizet: 330 fő (77 %)
- Gondozásban kedvezményezett: 96 fő (23 %)

Az egészségmegőrzés segítése érdekében minden bölcsőde figyelemmel kíséri a védőoltásokat. Fontos a vitamin- és ásványi anyag kellő mennyiségű bevétele.

Gyermekfogászati prevenció terén fokozottan figyelnek a korszerű étkezési szabályok betartására, a cukorfogyasztás csökkentésére és a rágásra nevelés is kulcsfontosságú.

A levegőzés, a mozgás a korosztályi testedzés időpontja, mértéke az évszaknak és az időjárási viszonyoknak és a napirendnek megfelelően történik.

Bölcsődei Érdekképviseleti Fórum

A törvényi előírásoknak megfelelően, 2023-ban is folyamatosan működtek a Bölcsődei Érdekképviseleti Fórumok.

A fórum célja, hogy tagjai tájékoztatást kapnak a bölcsőde munkájáról, a gyermekcsoport eseményeiről. Az eddigi tapasztalatok szerint a fórumok eredményesen támogatják a bölcsődei munkát.

A Bölcsődei Érdekképviseleti fórum összetétele: szülői oldal, dolgozói oldal és fenntartói oldal. A tagok száma függ az adott bölcsőde nagyságától, de minden esetben igaz, hogy a fenntartói oldal és a dolgozói oldal összesen nem haladhatja meg a szülők létszámát. A fenntartó a Bölcsődei Érdekképviseleti Fórumba a Népjóléti Bizottságból delegál tagokat.

- Gyöngyszem bölcsőde: Gyurkó Dániel helyi önkormányzati képviselő
- Szivárvány bölcsőde: Farkas Edit helyi önkormányzati képviselő
- Mazsolapalota bölcsőde: Cserdiné Németh Angéla polgármester
- Csemetekert bölcsőde: Király Csaba helyi önkormányzati képviselő
- Százholdas Pagony bölcsőde: Tóth Veronika alpolgármester
- Idevár bölcsőde: Mihály Gergő bizottsági tag

Ezekon a fórumokon rendszeresen részt vett meghívott vendégként az Egyesített Bölcsődék igazgatója is, így a szülők szakmai kérdésekben tudtak reméljük kielégítő válaszokat kapni kérdéseikre.

Ünnepek

Hagyományainkhoz híven ebben az évben minden bölcsődében megtartották az ünnepeket. Év elején a farsangi multság, majd húsvét alkalmából mesejátékokkal készültek a dolgozók. Anyák napjára kreatív foglalkozással várták az apukákat a kollégák, Föld napjára virágot ültettek a gyermekek, majd családi délutánnal köszöntötték a gyermeknapot és búcsúztatták az óvodába készülő gyermekeket. Késő ősszel tartottunk.

Ősszel a hagyományokhoz kapcsolódóan Márton napot, majd Egészségnapot rendeztek. Év végén nagy izgalommal várták a gyermekek a Mikulást és a karácsonyt közös mézeskalácssütéssel és ajándékosztással.

Vállalt feladataink 2023-ban

A Gyvt. 42. § (4) bekezdése értelmében a bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat. A 2023-ban a szolgáltatásokat teljes évben működtetik. Szakmai együttműködésük tovább is jó mind az óvoda, mind pedig a kerületi Pedagógiai Szakszolgálattal.

Ebben az évben sikerült a Kormányhivatal jóváhagyásával a Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzatának önként vállalt feladataként segíteni azokat a családokat, ahol a többes ikergyermekek születésekor a szülő segítségre szorul. Ezért az Egyesített Bölcsődék Idevár tagintézménye az 1997. évi XXXI. törvény 44/B. § (1) bekezdés a) és (3) bekezdés d) pontjának megfelelően, a 44/C. § (3) bekezdés a) pontja szerint napközbeni gyermekfelügyelet keretében - nem nevelési-oktatási céllal - az életkornak, egészségügyi állapotnak megfelelő napközbeni ellátást biztosít a bölcsődei ellátásban nem részesülő, a XV. kerületben élő gyermekek számára, a szülő, törvényes képviselő otthonában a gyermek 0-12 hónapos koráig, kizárólag a 44/C. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően, ha többes ikrek születnek, valamint az ikergyermekek gondozásában és nevelésében a szülő segítségre szorul. A feladat ellátásához szükséges személyi feltételeket biztosítjuk. Erre vonatkozó szülői igény még nem érkezett az intézmény részére.

Tervek

Továbbra is fontosnak tartják a meglévő jó intézményi kapcsolatainkat ápolását, és szükség szerint bővíteni a meglévő kapcsolatrendszerüket, valamint a jövőben is figyelemmel kell kísérnünk a szakmai és a társintézmények tevékenységét egyaránt.

A bölcsődei újság a „Bölcsicscsergő” célja a kerületi családok és a már bölcsődékbe járó gyermekek szülei nagyobb betekintést nyerjenek az intézmények működésébe, valamint több hasznos információhoz jussanak a gyermekek neveléséhez-gondozásához.

A gyermekvédelmi problémákat a Család és Gyermejjóléti Központ szakembereivel egyeztetik.

A jövő évben is nagy hangsúlyt szeretnének fektetni a családi programok szervezésére, továbbá a Pedagógiai Szakszolgálattal rendszeres team

megbeszéléseken konzultálni a sajátos nevelési igényű és korai fejlesztésben részesülő gyermekek ellátásával kapcsolatban.

Terveik a pszichológus kollégával közösen segítő beszélgetéseket kezdeményezni a problémákkal küzdő családok számára.

Összegzés

Az Egyesített Bölcsődék 2023. évi szakmai működése teljes mértékben visszatért a megszokott rendbe a 2020-as világjárvány után. Az elmúlt időszakban kialakított szabályok és átmeneti intézkedések fokozatosan tűntek el a bölcsődei ellátásból és újra a megfelelő szakmai irányelvek tudtak érvényesülni.

Fontos, hogy az online térből újra a személyes beszélgetéseké legyen a főszerep, ezért nagy hangsúlyt fektettek a családi programokra. A személyes találkozások, a közösségi programok olyan meghitt légkört teremtenek, amelyek elengedhetetlenek a bölcsőde és család bizalmi kapcsolatának kialakításában,

A Kontyfa utcai Százholdas Pagony Bölcsőde elhúzódó felújítása miatt a Kavicsos közí Mazsolapalota Bölcsődében voltak egész évben elhelyezve a gyermekek és dolgozók. A családoktól és a kollégáktól nagy türelmet igényelt az összevonások miatt kialakult helyzet. Szeptembertől azokat a családokat fogadták elsősorban, akik a kerületben éltek, vagy itt dolgoztak, továbbá próbáltuk segíteni a gyermekvédelmi munkatársak (védőnő, családok átmeneti otthona, gyermekjóléti intézmény) javaslata alapján jelentkező gyermekek felvételét.

A sajátos nevelési igényű és korai fejlesztésben részesülő gyermekek ellátása zökkenőmentesen zajlott.

A pszichológus munkája segítette a családokat és dolgozókat a gyermekek nevelésével kapcsolatban felmerülő problémákban, elakadásokban.

A napközbeni gyermekfelügyelettel új feladat került a bölcsődei ellátáshoz, mely a kerületben élő többes ikreket nevelő családokat segíti.

A külön szolgáltatásaikat újra egész évben tudták működtetni. A közkedvelt játszócsoport szolgáltatás igénybevétele még nem tért vissza a járvány előtti időszakban megszokott létszámhoz.

Bölcsődéik a nevelési év folyamán nagyon sok programmal készültek a gyermekek, családok részére. Többek között nagy sikert aratott az Állatsimogató program megvalósítása minden tagintézményben, amely az önkormányzat anyagi támogatásával jött létre, melyet a jövőben is szeretnének folytatni.

Céljuk továbbra is az, hogy minden gyermeknek helye legyen bölcsődében, a halmozottan sérült gyermekek ellátásának a biztosítását ugyanolyan fontosnak tartják, mint az ép fejlődésmentű gyermekekét.

Arra törekednek, hogy bölcsődéink a jövőben is családbarátok, a lakosság igényeit, a szakma és a fenntartó elvárásait teljesíteni képes intézmények maradjanak.

4.4 Óvodai nevelés

4.4.1. Az Önkormányzat feladata az óvodai nevelésben

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 23. § (5) bekezdésének 10. pontja alapján a fővárosi kerületi önkormányzat alapfeladata az illetékességi területén az óvodai ellátás biztosítása.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 8. § (1) bekezdése szerint az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

Az egyes nevelési évek előkészítése során a Képviselő-testületnek kell meghatározni az óvodai intézményhálózat következő nevelési évre vonatkozó működésének alapvető paramétereit, a fenntartó Önkormányzat által finanszírozott (indítható) óvodai csoportok számát, valamint a szakmai feladatellátást biztosító óvodapedagógus, pedagógus munkát segítő, illetve technika munkát végző köznevelési foglalkoztatotti álláshely keretét.

4.4.2. Az óvodai nevelésben 2023-ban bekövetkezett jogszabályi változások

2023-ban életbe lépő, óvodai nevelést érintő jogszabályváltozások a következők:

- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púévtv.) 2023. július 15-én hatályba lépett, amely a köznevelés területén működő munkáltatókra, a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állókra, a köznevelés területén működő szakszervezetre, a köznevelésben foglalkoztatottak tanácsára, valamint a munkáltatói érdekképviseleti szervezetekre terjed ki.
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 2023. augusztus 30-án kihirdetésre került
- A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 73/B. § (1) bekezdés b) pontja 2023. augusztus 1-étől hatályba lépett, amely szerint a nyugdíjfolyósító szerv nem szünetelteti az öregségi nyugdíj folyósítását közalkalmazotti jogviszony fennállására tekintettel, ha a jogviszony köznevelési intézményben áll fenn.
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdés a) ac) pontja 2023. augusztus 17-én hatályba lépett, amely szerint az önkormányzati óvodában az a krízisközpontban, titkos menedékházban, illetve védett szálláshelyen történő elhelyezés időtartamára létesített ideiglenes óvodai jogviszony ingyenesen vehető igénybe.

4.4.3. Az óvodai intézményhálózat jelenlegi helyzete

Az önkormányzati óvodai intézményhálózat jelenleg 3 intézményből, összesen 16 telephelyből áll. Az önkormányzati óvodai intézményhálózat összes kapacitása 2.083 fő, az óvodások létszáma a 2023/2024-es nevelési évben - a hivatalos 2023. októberi statisztika alapján – 1.720 gyermek. A csoportok átlagléttszáma 20,23 fő.

A 2023/2024. nevelési évre engedélyezett csoportszámok tagintézményi bontásban

	Óvoda neve	A 2023/2024-es nevelési évre engedélyezett csoportok száma	Felvehető maximális gyermeklétszám
1.	Rákospalota Összevont Óvoda	26	631
1.1.	Szövőgyár (székhely óvoda)	7	175
1.2.	Vácrátót	4	100
1.3.	Régi Fóti	3	72
1.4.	Klapka	4	100
1.5.	Mozdonyvezető	8	184
2.	Hétszínvirág Összevont Óvoda	27	652
2.1.	Aulich (székhely óvoda)	5	125
2.2.	Mézes (Wesselényi)	3	75
2.3.	Manóvár (József Attila)	4	80
2.4.	Bújócaska (Őrjárat)	4	100
2.5.	Patyolat	5	122
2.6.	Molnár Viktor	6	150
3.	Újpalotai Összevont Óvoda	32	800
3.1.	Páskom (székhely óvoda)	5	125
3.2.	Kavicsos	5	125
3.3.	Hartyán	8	200
3.4.	Napsugár (Nádastó) 1	6	150
3.6.	Micimackó (Kontyfa)	8	200
Összesen:		85	2.083

Forrás: helyi adat

A 2023/2024-es nevelési év az októberi statisztikai adatszolgáltatás szerint a 3 Összevont Óvoda 16 Tagóvodájában 85 óvodai csoportban 1.720 gyermekkel (82,57 %-os kihasználtsággal) indult el.

Az óvodai létszámok alakulása 2019/2020. nevelési év és a 2023/2024. nevelési év között az október 1-jei hivatalos statisztikai adatok alapján

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Összesen:	2.049	1.980	1.855	1.755	1.720

Forrás: helyi adat

Óvoda	engedélyezett csoportok száma (2021)	maximális létszám (fő) (2021)	gyermekek létszáma 2021 (fő)	Kihasználtság 2021 (%)	engedélyezett csoportok száma (2022)	maximális létszám (fő) (2022)	gyermekek létszáma 2022 (fő)	Kihasználtság 2022 (%)	engedélyezett csoportok száma (2023)	maximális létszám (fő) (2023)	gyermekek létszáma 2023 (fő)	Kihasználtság 2023 (%)
Rákospalotai Összevont Óvoda	29	693	547	78,9	28	680	484	71	26	631	495	78,4
Szövőgyár	7	175	123	70,2	7	175	113	64	7	175	138	78,8
Vácrátóti	4	100	93	93	4	100	68	68	4	100	81	81
Régi Fóti	3	72	70	97,2	3	72	53	73	3	72	60	83,3
Klapka	4	100	102	102	4	100	97	97	4	100	95	95
Bocskai	3	62	30	48,3	2	49	33	67	0	0	0	0
Mozdonyvezető	8	184	129	70,1	8	184	120	65	8	184	121	65,7
Hétszínvirág Összevont Óvoda	30	727	583	80,1	29	702	549	78	27	652	553	84,8
Aulich**	5	125	104	83,2	5	125	81	64	5	125	109	87,2
Mézes	3	75	64	85,3	3	75	60	80	3	75	62	82,6
Patyolat	5	122	116	95	5	122	113	92	5	122	112	91,8
Tóth István	2	50	49	98	2	50	40	80	0	0	0	0
Bújócska (Órjázat)	4	100	89	89	4	100	92	92	4	100	94	94
Manóvár (József Attila)	4	80	66	82,5	4	80	64	80	4	80	67	83,7
Molnár Viktor	7	175	95	54,2	6	150	99	66	6	150	109	72,6
Újpalotai Összevont Óvoda	34	850	725	85,2	34	850	722	84	32	800	672	84
Páskom	5	125	115	92	5	125	101	80	5	125	105	84
Kavicsos	5	125	116	92,8	5	125	119	95	5	125	111	88,8
Hartyán	8	200	159	79,5	8	200	167	83	8	200	168	84
Nádasztó1	5	125	91	72,8	5	125	90	72	6	150	126	84
Nádasztó2	3	75	69	92	3	75	72	96	0	0	0	0
Micimackó	8	200	175	87,5	8	200	173	86	8	200	162	81
Összesen:	93	2.270	1.855	81,7	91	2.232	1.755	78	85	2.083	1.720	82,57

A veszélyeztetett óvodások száma

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	34	2	60	41	36
Százalék	1,65	0,10	3,2	2,3	2,09

Forrás: helyi adat

A hátrányos helyzetű óvodások száma

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	29	24	28	30	19
Százalék	1,41	1,21	1,51	1,71	1,10

Forrás: helyi adat

A halmozottan hátrányos helyzetű óvodások száma

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	3	7	2	9	8
Százalék	0,14	0,35	0,11	0,51	0,46

Forrás: helyi adat

4.4.5. Az óvodai intézményhálózattal kapcsolatos intézkedések az elmúlt években

Az adatok alapján megfigyelhető, hogy az önkormányzati óvodákban óvodai jogviszonnal rendelkező gyermekek száma 2012-től folyamatosan csökken, miközben az óvodaköteles gyermekek száma gyakorlatilag állandó. Az is feltűnő, hogy az új óvodai intézményhálózat 2017-es bevezetését követő 2 beiratkozás során az óvodai létszámok nem változtak, viszont a 2020-as beiratkozást követően (mikor a koronavírus járvány miatt nem volt lehetőség nyílt napok szervezésére és a szülőkkel történő személyes kapcsolatok kialakítására) a gyermeklétszámban jelentős csökkenés történt.

Az óvodai intézményhálózat átszervezését követően az óvodákban tapasztalható gyermeklétszám csökkenés megállítása érdekében a koronavírus járványt megelőzően a következő szakmai és kommunikációs intézkedéseket tette a szakmai főosztály:

A Tavaszi Pedagógiai Napok megszervezése évente (szakmai előadások, szakmai programok, bemutató órák).

Az önkormányzati fenntartású óvodákban a korábbi egy nyílt nap helyett legalább 3 nyílt napot kell megszervezni, és ezek közül az egyik nyílt napot kötelezően szombati napon kell megtartani. Óvodai hívogató címmel tájékoztató kiadvány megjelentetése 2018-tól az önkormányzati fenntartású óvodákról, amelyet minden óvodaköteles gyermek szüleinek postai úton lett eljuttatva.

4.5 Közoktatás

A XV. kerületben az Észak-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott 12 köznevelési intézményben folyik nevelés-oktatás.

Az intézményekben 2023-ban összesen 4.802 diák (3.660 általános iskolás, 1.142 középiskolás) tanult. Alapfokú művészeti oktatásban 838 fő vett részt.

A hátrányos helyzetű iskolás gyermekek száma 2023-ban 64 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma 2023-ban 14 fő volt. (2023. október 1-jei állapot szerint a XV. kerületi iskolákat tekintve)

A kerületi iskolások közül az intézményvezetők tájékoztatása alapján 2023-ban 7 gyermek élt állami gondoskodásban.

A tankötelezettségüket egyéni munkarend szerint teljesítő diákok száma 2023-ban 38 fő (0,79%) volt.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő iskolások száma 2023-ban 589 fő (12,27%) volt.

Az Észak-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában álló nevelési intézmények statisztikai adatai

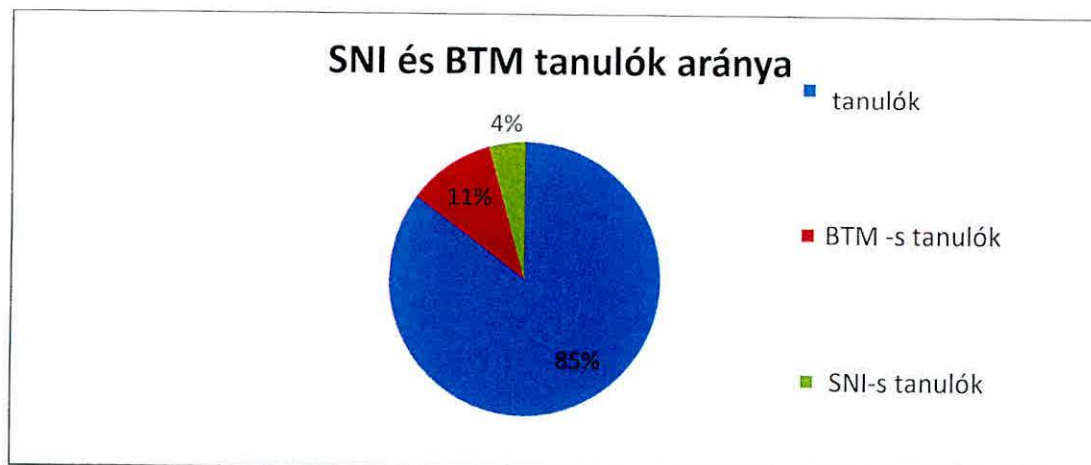
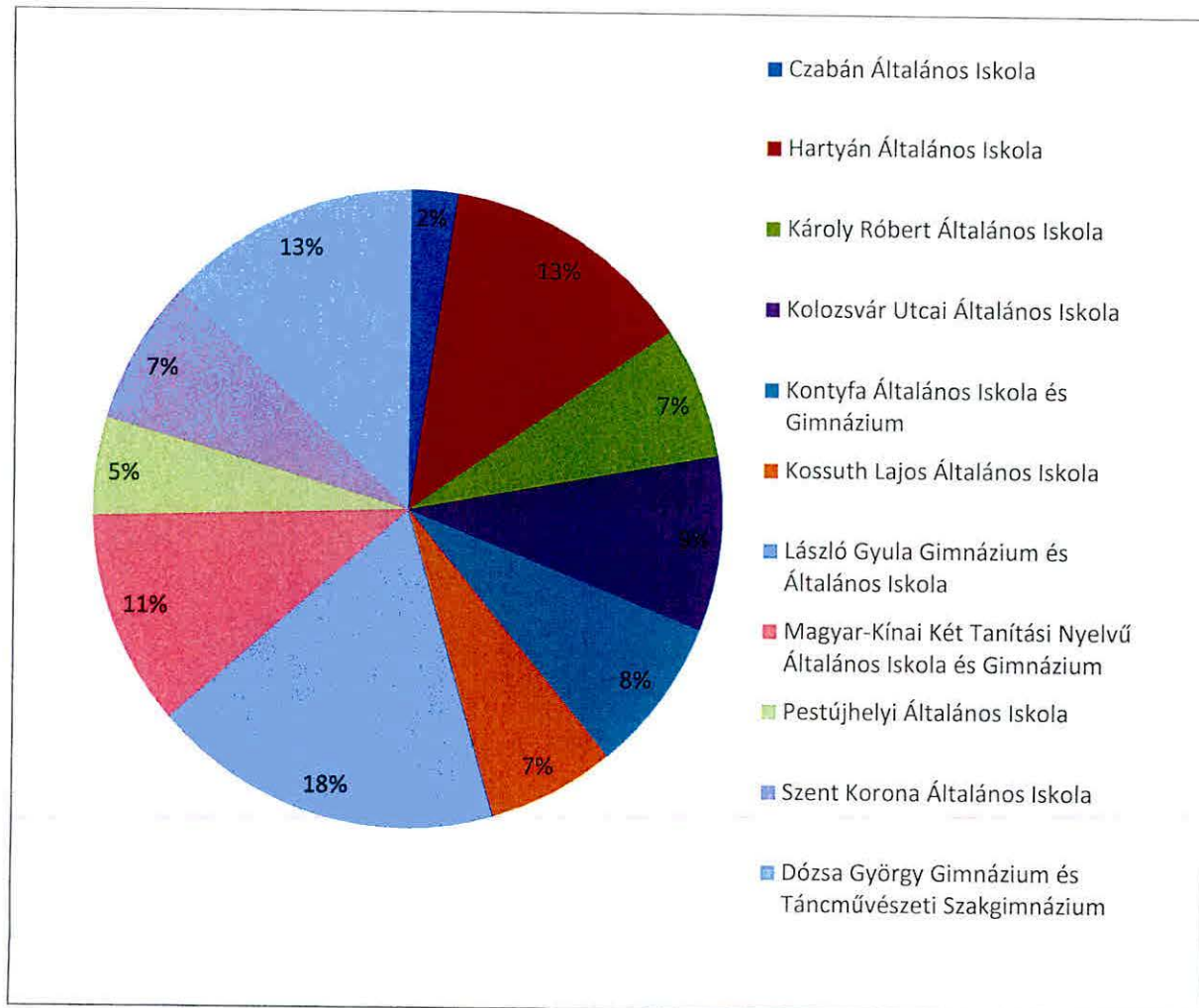
Intézmények	tanulók száma	együtt nevelhető SNI-s tanulók száma	BTM-s tanulók száma	RGYK-ben részesülők száma	hátrányos helyzetű tanulók száma	kiemelten tehetséges tanulók
Czabán Általános Iskola	114	22	27	6	14	0
Hartyán Általános Iskola	628	24	98	12	0	0
Károly Róbert Általános Iskola	323	25	49	5	1	0
Kolozsvár Utcai Általános Iskola	425	18	63	3	2	0
Kontyfa Általános Iskola és Gimnázium	381	45	48	0	7	0
Kossuth Lajos Általános Iskola	314	16	50	3	1	0
László Gyula Gimnázium és Általános Iskola	871	29	100	2	2	32
Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium	526	1	37	0	0	0
Pestújhelyi Általános Iskola	238	31	47	18	5	0
Szent Korona Általános Iskola	354	25	39	0	3	0
Dózsa György	628	8	31	0	0	0

Gimnázium és Táncművészeti Szakgimnázium						
Összesen:	4802	244	589	49	35	32

Forrás: kk.gov.hu, Közérdekű adatok, KIRSTAT 2023.

Tanulók létszáma a XV. kerületi tankerületi iskolákban (2023. év)

4.5.1. Napközbeni ellátás, táboroztatás

Ellátottak száma (év/fő)

Tanév	Óvodások létszáma	Általános iskolások létszáma	Középiskolások létszáma	Összesen
2016	2.071	4.298	1.162	7.531
2017	2.040	4.219	1.204	7.463
2018	2.035	4.095	1.220	7.350
2019	2.052	3.972	1.195	7.219
2020	2.049	3.969	1.201	7.219
2021	1.980	3.820	1.244	7.044
2022	1.855	3.642	1.234	6.731
2023	1.755	3.660	1.142	6.557

Forrás: helyi adat

Ellátotti létszám (év/fő)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Napközis ellátás	1.748	1.342	1.485	1.476	1.381	1.601	1.656	1.639
Tanulósobai ellátás	199	275	205	231	160	214	139	173

Iskolaotthonos ellátásban résztvevők száma (év/fő)

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	1199	795	744	562	522

Forrás: helyi adat

Táborozás

A nyári szünetben történő gyermekfelügyelet keretében az Önkormányzat önként vállalt feladatként Nyári napközis tábort szervez és üzemeltet. A nyári napközis tábor működtetésével kapcsolatos feladatok ellátását a Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztálya és a GMK közösen végzi.

2023-ban a tábor egy helyszínen került megszervezésre, az Önkormányzat tulajdonában lévő, de az Észak-Pesti Tankerületi Központ (1165 Budapest, Jókai Mór utca 6.) vagyonkezelésében lévő Kontyfa Általános Iskola és Gimnáziumban (1156 Budapest, Kontyfa utca 5.).

A nyári napközis táborban Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező és/vagy az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskolák tanulói vehettek részt, akik az általános iskola első osztályát elvégezték, illetve az adott évben a 12. életévüket a tábor utolsó napjáig nem töltötték be.

Egyedi kérelem útján, a polgármester jóváhagyásával vehetett részt a nyári napközis táboroztatásban az a gyermek, aki a tárgyévben a 14. életévét még nem töltötte be, de 12 évnél idősebb, illetve aki nem rendelkezik az Önkormányzat közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, és nem az Önkormányzat közigazgatási területén működő iskola tanulója.

A nyári napközis táborban napi háromszori étkezés (tízórai, ebéd, uzsonna) biztosított volt a gyermekek részére az iskolában év közben nekik járó kedvezmények érvényesítésével. Sok gyermek több hetet is eltölt a két tábori helyszínen egyikén.

Nyári napközis táborban résztvevő gyermek létszáma:

Év	2019	2020	2021	2022	2023
Fő	341	291	305	324	275

Forrás: helyi adat

Az Önkormányzat által fenntartott táborokban, a Bernecebaráti Üdülő és Gyermektáborban (2639 Bernecebaráti, Szokoly utca 5.) és a Siófoki Gyermektáborban (8600 Siófok, József Attila utca 1.) is fogadtak táborozókat a nyár folyamán:

Év	2022		2023	
Helyszín	Siófok	Bernecebaráti	Siófok	Bernecebaráti
Fő	762	750	732	1550

Forrás: helyi adat

A résztvevők számára továbbra sem nőttek a táborozás költségei az előző évhez képest. A 2023-as évben a nyári tábor során külsős programokkal színesedett a tábori időszak. A külsős helyszínek: a Csodák Palotája, Országház látogatása, Természettudományi Múzeum, Fővárosi Állat- és Növénykert, Gödöllői Kastély, Tatai vár, Városliget, Siófoki strandlátogatás. A tábor során a Csokonai Kulturális Központ felajánlása által a táborozók minden héten mozi előadást nézhetnek meg.

A tábor utolsó hetén pedig egy Kovácsovics Fruzsina koncerttel zárultak a programok. A külső programok mellett a tábor helyszínén is több színes sport és kulturális programon vehettek részt: labdarúgó foglalkozás a Testvériség-Újpalota SE által, tánc foglalkozás a PalotaDance és a Szilas Néptáncgyűttes által, karate foglalkozás a Dynamic Karate által, agyagozás, robotika, dráma, sakk, kreatív építészet alapjai a Palota Tehetségfejlesztő Egyesület által, fejlesztő foglalkozások a Göncz Árpád Szociális Intézmény által, valamint ismeretterjesztő foglalkozások az ÖTHÉT Egyesület által. A táborokat jó színvonalon, felelősségteljesen, gyermekközpontúan, az Önkormányzat elvárásainak és a résztvevők igényeinek megfelelően működtette a feladatot ellátó költségvetési szerv.

Az egyéb támogatások közé kell sorolnunk a szociális és gyermekvédelmi intézmények által adott támogatásokat és közvetve azokat a programokat, amelyeket a gyermekek részére szerveznek. Megállapítható, hogy a XV. kerületi Önkormányzat a Szociális törvényben előírt pénzbeli és természetbeni ellátásokat a 2023. évben is teljes körűen biztosította a gyermeket (több gyermeket) nevelő családok részére. Ezek mellett jelentős mértékű önként vállalt támogatásokkal is segítette a XV. kerületi rászoruló családokat.

A XV. kerületi Önkormányzat *folyamatosan megújuló* internetes honlapjáról a <http://www.bpxv.hu/> a támogatásokhoz szükséges igénylő nyomtatványok, illetve a területet érintő helyi rendeletek letölthetők, és megtalálható minden információ az egyes támogatások feltételeivel kapcsolatban. A Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály munkatársainak a telefonos és e-mail elérhetőségei is megtalálhatók a honlapon.

Az önkormányzat ingyenes terjesztésű újságjában, a Tizenötödik Rákospalotai, Pestújhelyi, Újpalotai Életképekben gyakran megjelennek a gyermekeknek, fiataloknak, illetve szüleiknek szóló hírek, információk. A kerületi televízió, az (XVMEDIA) adásaiban szintén tájékoztatást ad az aktuális eseményekről.

5. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

5.1 Göncz Árpád Szociális Intézmény Család-és Gyermekjóléti Központ

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény értelmében a korábban külön szervezeti egységként működő Újpalotai Családsegítő Szolgálat és Fióka Gyermek- és Ifjúsággjóléti Központ egyesítésével létrejött új intézmény 2016. január 1. napján kezdte meg működését. A jogszabályváltozás alapján jött létre egy szociális és gyermekjóléti alapellátást biztosító szolgálat, valamint egy kizárólag gyermekvédelmi, hatósági ügyekre szakosodott központ.

Az integrációt követően létrehozott Család- és Gyermekjóléti Központ által kialakított szakmai protokoll szerint elkülöníthető a telephelyek különböző feladat- és ügyfélköre. Az összes telephelyen különböző feltételek szerint, de azonos alapelvek, szabályok és keretek között folyik a segítő tevékenység. A családsegítők, esetmenedzserek, tanácsadók és az ő tevékenységüket segítő szociális asszisztensek minden rászoruló számára elérhetőek, igyekeznek a kliensek lakóhelyéhez legközelebb biztosítani a szolgáltatások széles körét.

A **Család- és Gyermekjóléti Központ** részeként működik az *Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ*, amely alapszolgáltatást biztosít, a *Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ*, amely a gyermekvédelmi hatósági eljárásokban működik közre, a *Mentálhigiénés Tanácsadó* (korábban: MUFTI), valamint a *Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat*.

5.2 Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ

Az alapszolgáltatást biztosító központnak rendkívül összetett feladatot kell ellátnia, fő tevékenysége, hogy a szociális és/vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújt szolgáltatásokat. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését.

Személyi feltételek alakulása: 29 álláshely (egységvezető, családsegítő, tanácsadó, szociális asszisztens)

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyerekes családok gondjaival való szakszerű foglalkozás a szociális segítő munka eszközeivel. A Család- és Gyermekjóléti Központban élő, gondokkal küszködő családok 60-70%-át a gyerekekkel foglalkozó szakemberek (jelzőrendszeri tagok) küldik, a többiek önként keresik meg a szolgáltatót. 2023-ban, mint az már korábban is jellemző volt, az oktatási intézményektől érkezett a jelzések majdnem fele, ugyanakkor megduplázódott a hatóságoktól (gyámhatóság, rendőrség) érkezett bejelentések száma.

A jogszabályi változások vitathatatlan érdeme, hogy kiemelt szerepet kapnak a megelőzésre és a veszélyeztetettség felismerésére irányuló tevékenységek. Ennek legmarkánsabb példája a *jelzőrendszer működtetése*. Az önálló státuszban tevékenykedő ún. jelzőrendszeri koordinátor feladata lett a jelzőrendszer tagjaival (egészségügyi, nevelési-oktatási intézmények, társintézmények, hatóságok) való folyamatos együttműködés.

A Család- és Gyermekjóléti Központ telephelyein az egész évben folyamatos és zavartalan tudott maradni az ügyfélfogadás. Ugyanakkor a kliensek körében továbbra is tapasztalható volt az elhúzódó krízis családokra, egyénekre gyakorolt hatása. **A kialakult energiaválság miatti egzisztenciális bizonytalanság, a munkahely elvesztése, a családi támogató kapcsolatok hiánya súlyos szorongást jelentett azok számára, akik nem rendelkeztek elegendő anyagi tartalékkal. A szociális étkezéshez, krízisellátáshoz való hozzájutás igénye hasonló volt a korábbi években megszokotthoz. Drámaian megnövekedett ugyanakkor az iskoláskorú gyermekek körében tapasztalható súlyos mentális krízisek száma, szinte minden héten kaptak szuicid készletésekről jelzést, sajnos az egyre fiatalabb gyermekek (8-10 évesek) körében is.**

A családsegítők, esetmenedzserek emiatt sokkal több esetben vették igénybe a központ mentálhigiénés munkatársainak segítségét. Több ügyfelet küldtek hozzájuk, több esetben kértek konzultációt, esetmegbeszélést. A családon belüli, elmérgesedett, **korábban kezeletlenül maradt konfliktushelyzetek, illetve mérgező (pár)kapcsolatok továbbra is sokkal könnyebben generáltak a családtagok között agresszív viselkedést, bántalmazást (fizikai, verbális)**. A mentálhigiénés tanácsadók segítségével 2023-ban is óriási szükség volt. Ritkábban volt szükség rá, de a biztonságos konzultációk érdekében továbbra is lehetőséget teremtettek a telefonos, illetve videótelefonos kapcsolattartásra. 2023-ban tovább folytatódhattak a csoportos, szupervíziós esetmegbeszélések, kötelező, illetve munkakörhöz kötött képzések, és továbbra is több munkatárs vett igénybe egyéni szupervíziós segítséget a megterhelés okozta stressz enyhítése érdekében.

Az Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központban 2023-ban 4.945 fő, 10.357 alkalommal vette igénybe a különböző szolgáltatásokat, tanácsadásokat, ami 20%-os növekedést jelentett az előző évekhez képest. Az új igénybe vevők létszáma 1.134 fő volt. A korosztályi megoszlást vizsgálva elmondható, hogy az aktívkorú lakosság (3.155 fő) és a gyermekkorú kliensek (1.790 fő) arányát tekintve, a gyermekkorú ellátottak száma közel egynegyedével nőtt az előző évhez képest. A kapott jelzések (846 levél) túlnyomó többsége (790 levél) gyermekek veszélyeztetettségéről szólt, melyek enyhítése a legtöbb esetben hosszabb segítő kapcsolatot, szélesebb körű szakmaközi konzultációt igényelt.

Az egyéni esetkezelések során, az élethelyzet javítása érdekében szinte minden megállapodásnak része volt a sok problémára fókuszáló komplex esetmenedzselés, vagy a területben működő más segítő szervezetekkel való együttműködés. A családsegítők, tanácsadók 1753 alkalommal keresték fel otthonukban a családokat, 178 kliens ügyében

készítettek környezettanulmányt különböző hatóságok és társintézmények kérése. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevételében. Az egyes gyerekek érdekében a családsegítők rendszeresen konzultáltak az óvodai és iskolai pedagógusokkal, egészségügyi szakemberekkel, a személyes találkozásokat mellőzve, inkább telefonon. Több esetben volt szükséges tanúként megjelenniük egy-egy büntetőeljárás során az eljárást lefolytató nyomozó hatóságnál, illetve a bíróságokon.

Munkájuk során folyamatosan egyeztettek a Fióka esetmenedzsereivel. 2023-ban 34 esetben tartottak ügynevezett esetkonferenciát, amelyeken - a családtagokon és a meghívott szakembereken kívül - családsegítő és esetmenedzser is egyaránt részt vett.

A látóterükbe kerülő gyerekek veszélyeztetettségének háttere a 2022. évhez képest 2023-ban sem változott alapvetően. A gondozott gyerekek veszélyeztetettségének háttere különböző, általában összetett.

A sokféle gond között leggyakrabban előfordulók:

- Az anyagi jellegűek közül a lakhatási, megélhetési problémák vannak túlsúlyban (lakhatás elvesztésétől való reális félelem, kilakoltatás veszélye, magas hitel-, rezsihátralék, albérllet kifizetésének nehézségei, munkanélküliség, napi megélhetési gondok).
- A gyerekek magatartási, viselkedési problémái, tanulási nehézségei hátterében gyakori a család labilis érzelmi működése, a szülők depresszív életszemlélete, kiábrándultsága. A hagyományos családmodell felbomlása olyan bizonytalansági tényező, amely sokféle családi konfliktust, belső diszharmóniát eredményezhet. Ezek a jelenségek a családok felnőtt tagjai számára is megterhelőek, de a gyerekek még inkább megszenvedik e gondokat. Egyre több és egyre fiatalabb gyermekek kerülnek súlyos krízisbe, gyakran fordul elő öngyilkossági készlettség. Egyre több olyan családdal találkoznak, amelyben valamelyik családtag (szülő vagy gyerek) komoly mentális nehézségekkel, különféle szenvedélybetegséggel (alkohol, drog, játékfüggőség) küzd. A felnőtt, pszichiátriai betegséggel küzdők esetében nagyon komoly gondot jelent a gyógykezelés önkéntes igénybevétele. A szülők többségének ugyanis nincsen betegségbelátása.
- A kamaszok szabadidő-eltöltési, szórakozási szokásaival összefüggésben gyakran találkoznak a deviancia különböző formáival. 2009 második felétől vált gyakorlattá, hogy a gyermekkorú, vagy fiatalkorú bűnelkövetéséről tájékoztatást kapnak. Ezek egy része a rendőrségtől jövő jelzés, más jelzőrendszeri tag jelzéséből vagy a család elmondásából kiderülő bűncselekmény. A bűncselekményt elkövető fiatalkorú elkövető ügyébe mindenképpen bekapcsolódó pártfogó felügyelővel rendszeres és kiegyensúlyozott az együttműködésük. A bűncselekményeknek kliens-gyerekeik nem csupán elkövetőik, hanem gyakran áldozataik. Ezeket a problémákat a szociális munkásoknak különösen azért volt nehéz kezelni, mert gyerekkorú elkövető esetén nyomozás sincs, amely során bebizonyosodna az elkövetés ténye, így nehéz a gyerekekkel felelősségéről beszélni a gondozás során, fiatalkorú elkövető esetén pedig legalapvetőbb gondjuk az információhiány, nem tudják, hol tart a nyomozás, és mik a következmények.
- A feldolgozatlan frusztráció, az elviselhetetlen egzisztenciális szorongás, az energiaválság és infláció miatti fenyegetettség tovább növelte az egyének, családok belső feszültségét. A családon belüli elmérgesedett, korábban kezeletlenül maradt

konfliktushelyzetek, illetve mérgező (pár)kapcsolatok sokkal könnyebben generáltak a családtagok között agresszív viselkedést, bántalmazást, így 2023-ban tovább növekedett a családon belüli erőszakkal érintett esetek száma, és a gyermekekkel szembeni rossz bánásmódot elszenvedett gyermekek száma.

A Jogi tanácsadást az év folyamán 179 fő kereste fel, összesen 409 alkalommal, így mondhatjuk, hogy ez az egyik legnépszerűbb speciális szolgáltatás. A Mentálhigiénés tanácsadást, a Pszichológiai és életvezetési tanácsadást, a Pár- és családkonzultációt az igénybe vevő 286 fő 1.732 alkalommal vette igénybe, ami egyharmadával több, mint az előző évben. Mindez jól mutatja, hogy egyre többen szorulnak valamilyen mentálhigiénés támogatásra, akár egyéni, akár családon belüli nehézséggel küszködnek. Kiemelkedő problémátípusoknak számítanak a familiáris, kapcsolati konfliktusok, az ezeket kísérő krízisek, életvezetési nehézségek, gyermeknevelési problémák, illetve az identitás krízis, valamint néhány pszichiátriai kórkép. Mediációra 16 alkalommal került sor.

Adósságkezelési tanácsadásért 682 alkalommal keresték fel a családok, illetve egyének a Központot. 2023-ban a Hálózat Alapítványhoz benyújtott támogatási kérelmek száma 27 volt. Az adósságkezelési, adósságcsökkentési szolgáltatás keretében 17 kérelmet továbbítottak adósságcsökkentő támogatás igénybevételére, sajnos, többen nem feleltek meg az előírt feltételeknek.

A Népjóléti Bizottság eseti támogatása iránti igény, 2023-ban 79 kérelem benyújtására került sor. (2022-ben 118 kérelem benyújtását támogatták, tehát ezen a téren némi csökkenés tapasztalható.) Civil szervezetek (Eranus Alapítvány, Nyugodt Szív Alapítvány) felé 46 esetben nyújtottak be kérelmet az ügyfelek anyagi helyzetének javítása érdekében. A tanácsadás elsődleges célja, hogy a lakhatási költségekkel hátralékba kerülők fizetőképessége helyreállhasson, a díjtarozás jelentős mértékben csökkenhessen, valamint az, hogy az életvezetési gondjaik megoldásához segítséget kapjanak.

Az integrált szülő-csecsemő/kisgyermek konzultációt, célja, hogy a nehézségek során hatékony támogatást nyújtson a családoknak abban, hogy a szülők megtalálják saját, személyre szabott és mindenki számára elfogadható megoldásaikat. Mivel ezt a speciális szolgáltatást évről évre egyre többen keresik fel, 2023 második felében egy részmunkaidős, új munkatárs felvételével bővíthető volt a kapacitás. 2023-ban 50 család (118 fő) 501 alkalommal vette igénybe ezt a speciális segítséget. Az egyéni esetkezelés mellett már több lehetőség volt a csoportokkal végzett szociális munkára, melyeket 122 fő vett igénybe:

- Napsugár klub,
- Bibliaismereti csoport
- Borsmenta klub – serdülő fiatalok önismereti csoportja
- Hozzá tartozói csoport (a Területi Gondozással közösen)

A családok átmeneti otthonába a szülő(k) kérésére kerülhetnek be családok. Azokban az esetekben, amikor egy felvétel előtt álló családdal már kapcsolatban áll a Család- és Gyermekejóléti Központ, akkor a helyzetükről, életkörülményeikről tájékoztatást tud nyújtani az intézmény a fogadó szervezet számára. Legnagyobb számban a kerületben lévő Szociális és Rehabilitációs Alapítvány, valamint a 2020-ban átadott Baptista Integrációs Központ átmeneti otthonai fogadták a XV. kerületi családokat. 2023-ban több más szervezet is biztosított elhelyezést kerületünkben élő családok részére:

- BMSZKI Átmeneti Szálló és Szobabérlők Háza,
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat,
- Anyaoltalmazó Alapítvány,
- Jó Pásztor Anyaotthon,
- S.O.S. Krízis Alapítvány,
- Vöröskereszt,

A gyermekek átmeneti otthona a szülők kérésére azokat a gyerekeket fogadja, akiknek családjában átmeneti nehézségek adódnak, s egy átmeneti időszakra a család nem tudja vállalni a gyerek(ek) ellátását, ennek hiányában ezek a gyerekek felügyelet nélkül maradnának. Ez az ellátási forma a legtöbb esetben a szülők életvezetési problémái, lakhatási nehézségei miatt vált szükségessé. A XV. kerületnek együttműködési megállapodása van a IV. kerületben levő Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonával. A 2023-as évben összesen 12 gyermek kapott teljeskörű ellátást az „Aranyhídban”.

Gyerekprogramok

A tantárgyi korrepetálások, egyéni beszélgetések mellett ismét lehetőség volt tematikus csoportfoglalkozások tartására. A nyár folyamán az óvodai és iskolai szociális segítők által szervezett játszótéri programok nyújtottak lehetőséget a szabadidő tartalmas eltöltésére, melyeknek lebonyolításába bekapcsolódtak a családsegítők is.

5. 3 Fióka Család- és Gyermekjóléti Központ

A Fióka tevékenységének célja elsődlegesen a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, feladata ennek érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújtani. A gyermekvédelmi hatósági eljárásokban közreműködő szakemberek segítséget nyújtanak a kiskorú gyermeket nevelő család tagjainak, mindenkor szem előtt tartva a család autonómiáját, ugyanakkor érvényre juttatva a családban nevelkedő gyermekek minden felett álló érdekét. Kiemelt feladat a védelemben vett, a családból ideiglenes hatállyal kiemelt, vagy nevelésbe vett gyermek családba történő visszahelyezésének elősegítése, valamint átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült gyermek vagy fiatal felnőtt utógondozásának biztosítása, illetve annak elősegítése.

Személyi feltételek alakulása: 21 álláshely (esetmenedzser, tanácsadó, óvodai és iskolai szociális segítő, szociális asszisztens, technikai dolgozó)

A Fióka munkájának legjelentősebb eleme 2023-ban is a gyermekvédelmi, hatósági eljárásban közreműködő egyéni esetkezelés volt. Az év során 452 gyermeket és családjaikat gondozták. **A családok helyzete általánosságban nézve, sajnos nem változott.** Gyakran találkoztak a szülői kompetencia teljes hiányával, különféle szenvedélybetegségekkel, a családon belüli erőszak többféle formáival, miközben az ellátórendszer nem képes ezekre a problémákra elég gyorsan és jól reagálni.

A személyes gondoskodás, az oktatás-nevelés és az egészségügy területén növekszik a munkaerőhiány, így az együttműködésre hajlandó klienseket is egyre nehezebb megfelelő szakemberhez eljuttatni. Ez is közrejátszott abban, hogy 2023-ban nem emelkedett tovább a védelemben vett gyermekek száma, és a központ 18 esetben (2022-ben ez 25

esetben történt meg) nem látott más megoldást, minthogy javaslatot tett a gyermekek családból való kiemelésére.

A Fióka munkatársai 2023-ban 1.414 levelet kaptak és 1111 levelet írtak az egyes gyermekek érdekében, illetve ügyébe A gyermekek érdekében az esetenedzserek rendszeresen jártak óvodákba, iskolákba megbeszélésekre, esetkonzultációkra, a hatóságok által összehívott tárgyalásokra.

A gyerekekkel foglalkozó szakemberekkel, illetve a gyermekek ügyében kompetens döntéshozókkal egy online kerekasztalbeszélgetés formájában, az ún. „Éves tanácskozáson” áttekintették a kerület gyermekvédelmi helyzetét, Megállapítható, hogy a XV. kerület nagy hangsúlyt fektet a gyermekek védelmére, és a kisebb zökkenők ellenére hatékony együttműködés valósult meg az érintett szakemberek közreműködésével.

A hatósági intézkedés keretén belül gondozott családokban 154 olyan gyermeket is gondoztak, akik nincsenek védelembe véve, vagy szakellátásban. Ennek keretében felvilágosítást, tanácsot adtak az igénybe vehető - gyermekekkel kapcsolatos - ellátásokról, támogatásokról, szabadidős programokról. A segítő kapcsolatban terápiás jellegű segítséget kínáltak a nehézségek megoldásában, illetve tanácsot adtak konkrét problémákban. Szükség szerinti rendszerességgel otthonukban látogatták meg a családokat, gyakran a korábbi (vagy leendő) családsegítővel, esetenként a bevont tanácsadóval közösen, összesen 308 alkalommal. Közreműködtek az átmeneti gondozás, pl. gyermekek, ill. családok átmeneti otthona igénybevételében.

Kirendelt családgondozás keretében, hatósági végzés alapján nyújtottak segítséget azon családok számára, amelyek az önkéntes együttműködés keretében nem tudták, vagy nem akarták a gyermekeiket veszélyeztető gondjaikat megoldani. A hatósági eljárásban érintett gyermekek száma egyharmadával nőtt, 2023-ban védelembe vétel keretein belül 99 gyermeket gondoztak. A gyámhivatali eljárások során munkatársaik részt vettek a hatóság által összehívott tárgyalásokon, és a családokkal közösen egyéni gondozási-nevelési tervet készítettek, melynek segítségével konkrét feladatok és határidők kitűzésével tették hatékonyabbá a közös munkát. Folyamatosan együttműködtek a gyermekeket ellátó egészségügyi, oktatási, nevelési intézményekkel.

Szüleiktől kiemelve, szakellátásban nevelkedő 188 gyermek ügyében 85 családnak nyújtottak segítséget annak érdekében, hogy a gyermek(ek) visszafogadására alkalmassá és képessé váljanak. Ennek során ún. hazagondozási tervet készítettek, melyben kijelölték az elérni kívánt célokat, az azok elérését segítő feladatokat. Az utógondozás keretén belül 7 családból 9 gyereknek nyújtottak támogatást. Ők családjukba visszakerült gyermekek, akik a visszailleszkedéshez kaptak segítséget.

Speciális szolgáltatások, tanácsadások

Általánosságban elmondható, hogy a speciális szolgáltatásokat igénybe vevők száma több, mint 30%-kal emelkedett a korábbi évekhez képest. Ez részben tudható csak be a járványügyi korlátozások enyhülésének, **sajnos sokkal inkább jelzi a problémák súlyosbodását, a krízishelyzetek gyakoribbá válását.**

- A *készenléti szolgálat* keretében 2023-ban 365 napon végeztek szakmai tevékenységet, 168 alkalommal volt szükség tanácsadásra.
- A *kapcsolattartási ügyelet* keretében 311 személy vette igénybe a kapcsolattartási ügyelet szolgáltatásait, ennek jelentős része felügyelt kapcsolattartást jelentett.
- A *kórházi szociális munka* során 46 gyermek ügyében dolgoztak együtt kórházzal.
- Az *utcai és lakótelepi szociális munka* tekintetében évek óta szabadidős programokat biztosítanak a kallódó gyerekek részére, hogy minél kevesebb időt töltsenek az utcán tartalmatlanul.

A pszichológusok tevékenysége

A pszichológusok tanácsadást, rövid terápiát, konzultációs beszélgetéseket folytatnak gyerekekkel, szüleikkel külön-külön, vagy együtt. A terápiás titok megtartása mellett a pszichológusok folyamatosan konzultálnak az érintett családokkal foglalkozó szociális munkásokkal. **2023-ban 59 fővett igénybe pszichológiai segítséget, őket összesen 352 alkalommal fogadták a pszichológusok.**

A jogász tevékenysége

A jogi tanácsadó egyrészt a szociális munkásokat segíti a kliensek ügyeinek vitelében, valamint a családok tagjai személyesen is konzultálhatnak vele. 2023-ban a jogi tanácsadást 47 alkalommal vették igénybe a családok.

Fejlesztő pedagógiai tanácsadók tevékenysége

2023-ban 1293 alkalommal foglalkoztak fejlesztésre szoruló gyermekkel a fejlesztő pedagógiai tanácsadók. A gyerekek a legtöbb segítséget napi tanulási problémáik megoldásához igénylik, de a fejlesztést többnyire az alapoktól kell kezdeni. Az esetek többségében a tanulási alpműveletek (olvasás, helyesírás, számolás) nagyon hiányosak. Tovább nehezíti a haladást a szegényes szókincs. Ezek a halmozott problémák abból adódnak, hogy a gyerekek sokszor már az órákon nem értik a hallottakat és az otthoni információszerzés is nehezített. A fejlesztőpedagógusok munkája sok magántanuló/egyéni tanrenddel tanuló gyermek számára az utolsó esélyt jelenti arra, hogy tanulmányai ne szakadjanak meg.

Óvodai és iskolai szociális segítség

2023-ban az óvodai iskolai szociális segítők csoportja 8 fővel (6 teljes és 2 részmunkaidős kollégával) és egy koordinátor (a 8 fő egyike) segítségével kezdte meg az évet. Az év folyamán egy munkatárs érkezett, így az év végét kilenc segítővel (köztük egy koordinátorral) zárták. Egy fő átlagosan 4 intézményt lát el.

A munka ritmusa szorosan kötődik az iskolai tanévhez/óvodai nevelési évhez. Az elmúlt tanév/nevelési év időszakában az óvodai és iskolai szociális segítők heti rendszerességgel látogatták az iskolákat, kétheti rendszerességgel az óvodákat. Az óvodai jelenlét rendje az egyes intézmények igénye szerint módosult – több óvodában gyakoribb kilátogatásra tartanak igényt, mind a kétheti találkozó. A fogadódő hossza jellemzően heti 4 óra, de gyakran van igény rá, hogy a segítők ennél többet legyenek jelen az oktatási/nevelési intézményekben. Ezt fogadódőn kívüli időszakban, akár más napokon is igyekeznek teljesíteni. Az oktatási/nevelési intézményekben töltött időn kívül többnyire a Pestújhelyi úti

telephelyükön töltik adminisztrációval és felkészüléssel. Ezen felül időnként indokolt, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ más telephelyein, illetve külső intézményekben (pl. családok átmeneti otthona, más kerület szociális intézményei stb.) is megjelenjenek. Az évközi iskolai, óvodai szüneteket a segítők többnyire programokra, foglalkozásokra felkészüléssel, innovációval és adminisztrációval töltötték, illetve ilyenkor van alkalmuk szabadságot kivenni a folyamatok megakasztása nélkül. A nyári szünetben programokat szerveztek a kerületi gyermekeknek a Család- és Gyermekjóléti Központ telephelyein, illetve külső helyszíneken. Ebben az időszakban van alkalmuk arra is, hogy a tan- és nevelési évet lezárják, értékeljék, a szolgáltatást fejlesszék és megtervezzék a következő évet.

A 2023-as évben továbbra is több diáknak volt igénye az egyéni segítő beszélgetésre, illetve több szülő, pedagógus kérte a gyermekek ilyen típusú megsegítését. A segítőnek legtöbbször abban van szerepe ilyenkor, hogy a gyermek bizalmát növelje a segítő szakemberek iránt, illetve felkészítse a további lépésekre (családtagok bevonása, kivizsgálások, más szakemberekkel való együttműködés. Néhány esetben az iskolai szociális segítő megtartó szereppel bír egy átmeneti helyzetben, illetve a gyermek erőforrásainak mozgósítását célozza meg.

Az egyéni nehézségek kapcsán az iskolai szociális segítő igyekszik az intézményen belüli szakemberek teamben működését, támogatni és komplex megközelítésmód alkalmazását javasolni, gördülékenyebbé tenni. Erre egyre inkább szükség is van az egyre gyakoribbá váló falcolás, pánikroham és szorongás mellett. A veszélyeztetett gyermekek kapcsán a segítők szorosabb kapcsolatban vannak az érintett szakemberekkel, és folyamatosan táguló körben látnak el közvetítő szerepet.

Az iskolák nagy részében jelentős igény mutatkozik a csoportfoglalkozásokra, emiatt az előző évhez képest kiugróan magas számú, 416 alkalommal került sor csoportfoglalkozás szervezésére, jellemzően a következő témákban:

- kortárs bántalmazás (prevenció és intervenció);
- pályaorientáció;
- érzelmi intelligencia-fejlesztő csoportok;
- induló középiskolai évfolyamok közösséggé formálódásának segítése;
- konfliktuskezelés.

Az óvodákban érzelmi intelligencia-fejlesztő (teljes csoporttal, illetve kiscsoportban) foglalkozásokat tartottak a segítők az óvodapszichológussal közösen.

Az óvodai és iskolai szociális segítőket sokszor kérik fel mediátornak érzékenyebb helyzetek kapcsán (szülő-pedagógus, pedagógus-pedagógus viszonyokban). A kerületben az intézményi (iskolai, óvodai) közösségi programokon túl egyéb rendezvényeken is részt vesznek (Ifi-feszt, KÖR-DÖK, DPA Együttgondolkodó Nap stb.). Ezen kívül a Központ családi rendezvényeinek is aktív szervezői, résztvevői.

A nyár folyamán az óvodai és iskolai szociális segítők hagyományukat követve szerdánként megjelentek a Kontyfa játszótéren a Játszótér-programmal, ahol augusztus közepéig biztosítottak tartalmas szabadidős elfoglaltságot a gyerekeknek. Az óvodai és iskolai szociális segítők közreműködtek a kerület nyári napközis táboraiban is: kézműves és társasjátékos foglalkozásokat tartottak mindkét helyszínen. A segítők ebben az évben újra megszervezték a két turnusban meghirdetett, egy-egy hetes Labirintus bejárós tábort. A

júliusi és augusztusi turnusokban összesen 40 gyermek vett részt a színes programokon. Az előkészítés, beszerzés, lebonyolítás és az elszámolás több hetes munkát jelentett a munkatársaknak. Mindkét tábor sikeres volt, hasznos időtöltésnek bizonyult a gyermekek számára. A saját szervezésű táborokon kívül a kerületi rászoruló gyermekek egyhetes részvételét támogatták a Fővárosi Állat- és Növénykert VakációZoo táborában: két fő teljes munkaidőben segített a gyermekek felügyeletében, további munkatársak a Család- és Gyermekjóléti Központ más munkatársaival együtt a helyszíntre kísérésben és a hazakísérésben vettek részt.

Az óvodai és iskolai szociális segítők csoportja folyamatosan követi a továbbképzési lehetőségeket, szakmai, módszertani találkozót. Ebben az évben az Óvodai és iskolai szociális segítők fórumának össze alkalmán jelen voltak, ebből egy esetben workshop tartóként is. Emellett havi rendszerességgel csoportos szupervíziót biztosít számukra az intézmény, ami rendkívül hasznosnak bizonyul a csoport számára.

A 2023-es évben az óvodai és iskolai szociális segítők az előző év nehézségeitől megedzve voltak jelen az intézményekben. Ennek a „megedzetségnek” köszönhetően gördülékenyebben tudtak kezelni olyan helyzeteket is, amelyek komoly mérlegelést igényeltek. Tevékenységi körük az előző évekhez hasonlóan fokozatosan bővül – egyre többféle helyzetben van rájuk igény (ez jelzi a növekvő bizalmat az oktatási/nevelési intézmények részéről).

A szociális és egészségügyi ellátórendszer hiányosságai miatt a munkatársak továbbra is gyakran találkoztak olyan esetekkel, ahol súlyos krízisben lévő gyermekeknek kellett megoldásokat találni. Ez jelentősen feszegette a kompetenciahatárokat, és nagy stresszt jelentett szinte az egész csoport számára – ennek elbírásában a szupervízió, illetve a csoporton belüli támogatóerő és vezetőik is sokat segítettek.

A csoport a szolgáltatás fejlesztésének érdekében fontosnak tartja, hogy rendszeresen kezdeményezzen szakmaközi megbeszéléseket, illetve részt vegyen, kezdeményezzen az őket érintő szakmai fórumokon.

2023-ban a munkatársak összesen 3.025 tevékenységgel (egyéni, csoportos és közösségi szociális munka) 16.535 gyereket, szülőt, ill. pedagógust értek el, ami követi az elmúlt évek növekvő tendenciáját.

5. 4 Mentálhigiénés Tanácsadó (MenTa)

A MenTa a több évtizedes szakmai múlttal rendelkező Munkanélküli Fiatalok Tanácsadó Irodájának helyén jött létre, és a munkaerőpiaci tanácsadásokat megtartva, speciális szolgáltatásokkal kibővítve, az egyének és családok életében felmerülő, a lelki egyensúly hiánya miatt kialakuló nehézségek és elakadások elhárítását célzó komplex prevenciós tanácsadásokat biztosít a gyermekek, fiatal felnőttek és az aktív korúak számára.

Személyi feltételek alakulása: 4 álláshely (családsegítő, szociális asszisztens)

A Tanácsadó szolgáltatásai, szakmai munkája:

- Pszichológiai tanácsadás;
- Mentálhigiénés tanácsadás;
- Család- és párterápiás konzultáció;

- Veszteségfeldolgozás, gyász kísérés, gyász tanácsadás;
- Addiktológiai tanácsadás;
- Munkaerőpiaci és pályorientációs tanácsadás;
- Állásbörzék, képzési börzék;
- Fejlesztő foglalkozás, tanulástámogatás;
- Klubfoglalkozások;
- Borsmenta – serdülő fiatalok önismereti csoportja
- Csoportmunka;
- Ifjúsági információs munka;
- Részvétel a XV. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum és az Ifjúsági Kerekasztal munkájában;
- Együttműködés a XV. kerületi Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzattal;
- Részvétel a fővárosi, ifjúsági, közösségi tereket működtető intézmények/szervezetek szakmai, módszertani megbeszélésein;
- Főiskolások, egyetemisták terepgyakorlatának biztosítása.

A 2023. év adatai alapján a MenTa szolgáltatásait 323 fő vette igénybe, akiket a Család- és Gyermejkölési Központ családsegítői és esetmenedzserei, valamint az óvodai és iskolai szociális segítők kezdeményezésére kerestek fel az intézményt. Ez számottevő emelkedést mutat, ami alátámasztja a korábbi átszervezés szükségességét. Az év során több olyan gyermekkel is kapcsolatba kerültek, akik a barátaik, osztálytársaik révén jutottak el a MenTá-ba.

A szolgáltatásaik éves forgalma 1.714 alkalom volt. A már megszokott szolgáltatások közül az Álláskereső klub szolgáltatásait vették igénybe legtöbbször, összesen 432 alkalommal. Gitárszakkört, filmklubot, kézműves foglalkozásokat szerveztek, társasjáték klubot indítottak, hogy vonzóvá tegyék a kerületben élő általános iskolai tanulók számára az intézményt.

A tanév során sok tanuló részére biztosítottak tanulástámogatást, többeket segítettek az online oktatásban való részvételben, az esetleges augusztusi pótvizsgára való felkészítésben. A klubok heti rendszerességgel, mindig ugyanazon a napon kerültek megrendezésre, alkalmanként pedig tematikus délutánt szerveztek, ahol zenével, játékokkal, kis vendéglátással várták a hozzájuk betérőket. A speciális szolgáltatások közül legtöbbször az egyéni segítő mentálhigiénés beszélgetést és pszichológiai tanácsadást, pár- és családterápiát, gyászfeldolgozó terápiát és drogpreevenció konzultációt vették igénybe, összesen 511 alkalommal.

A tanulástámogatás a Mentálhigiénés Tanácsadó egyik fontos pillére a prevenció munkában. A családsegítők, esetmenedzserek és az óvodai és iskolai szociális segítők látókörébe került gyermekek kaphatnak segítséget, hogy az iskolában lévő nehézségeiket, egy más, könnyedebb, elfogadóbb, személyre szabott keretben élhessék meg és írassák újra. Különös hangsúlyt fektetnek arra, hogy a gyermekek biztonságban érezhessék magukat, problémáikat, nehézségeiket és elakadásait bizalommal megoszthassák velük. Mindemellett igyekeznek megtalálni a leginkább a gyermekhez illő személyt a munkatársak közül, esetenként kiegészíteni az intézményben töltött időt segítő beszélgetéssel, szabadidős tevékenységgel vagy más közösségi programmal.

A gyermekeket hozzájuk delegáló kollégákkal való együttműködés zavartalan és szoros volt az egész év folyamán. Többször is konzultáltak egy-egy gyermek fejlődése vagy elakadása során. Mivel a tanulástámogatás folyamán lehetőségük van szorosabb, személyesebb,

esetenként mélyebb kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel, így gyorsan észlelik a problémát a családban, így az iskolában és a szakemberekkel konzultálva nagyobb esély van a komolyabb elakadások megelőzésére.

2023 őszén Borsmenta néven, tematikus, önismereti csoportot szerveztek serdülőkorú fiatalok számára. A 8 héten át tartott foglalkozásokon 11 fő 14-16 év közötti fiatal vett részt, ugyan többségük komoly kötődési nehézségekről, szociális szorongásokról, életkori krízisekről számolt be, korábban mégsem kerültek a Központ látóterébe.

A MenTa-ban nyújtott pár- és családkonzultáció szakmailag jól illeszkedik a Család- és Gyermejkölési Központ szociális és gyermekvédelmi tevékenységébe. Azokban az esetekben még inkább jól érzékelhető ez, amikor a tanulástámogatásra járó gyermek, fiatal szülei vesznek igénybe családterápiás vagy más jellegű mentálhigiénés segítséget. Prevenációs feladatai mellett, az intézménnyel szembeni félelmeiktől és előítéletektől mentesen tudja megközelíteni a gyermekeket és családjaikat, ezáltal gazdagítva és kiegészítve a családgondozók egyéni esetkezelését. A korábbi időszakhoz mérve, 2023. évben növekedett az egyéni és párkonzultációt igénybe vevők száma.

A 2023. év feladatai a gyermekvédelmi tevékenységekkel kapcsolatban

A 2023-ra vonatkozó tervek teljes egészében megvalósultak. Jól látható, hogy továbbra is a mentálhigiénés támogatást nyújtó szolgáltatásokra van a legnagyobb szükség, mivel a családokban felmerülő problémák legnagyobb részének háttérében valamilyen családon belüli lelki, kapcsolati zavar vagy a különféle szülői kompetenciák hiánya áll. Nagyon sok gyerek és család veszi igénybe a különféle szolgáltatásokat, ezzel is segítve a klasszikus családgondozói munkát. Továbbra is hangsúlyos maradna a XV. kerületi Gyermekek és Ifjúsági Önkormányzattal (GYIÖK) való együttműködés, a lakótelepi utcai ifjúságsegítő munka és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) tevékenységében való aktív közreműködés.

2024-ben továbbra is a helyi problémákra reflektáló, célzottan megszervezett prevenációs munka lenne a család- és gyermekjóléti alapellátás egyik legfontosabb és hosszú távon a leghatékonyabb tevékenységi köre. A korábban megkezdett stratégia részeként, folytatni kell az érintett hatóságokkal, társintézményekkel való szoros együttműködést a családon belüli erőszak megelőzése és kezelése céljából. Az oktatási-nevelési intézményekkel, valamint egészségügyi ellátórendszerrel közösen pedig komoly erőfeszítéseket kell tenni a gyermekkori/serdülőkori krízisek megelőzésére és enyhítésére.

ÚJPALOTAI CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT	
<i>Megvalósítandó feladat</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
Családgondozás - egyéni esetkezelés	folyamatos
Jogi tanácsadás	hetente 1 alkalom
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Életvezetési tanácsadás	folyamatos
Mentálhigiénés tanácsadás	folyamatos
Pár- és családkonzultáció	folyamatos
Mediáció	folyamatos
Munkahelyi grafológia	igény szerint

„Hozzátartozói” csoport Alzheimer beteget gondozó személyek számára	havonta 1 alkalom
Korrepetálás általános és középiskolai tanulóknak	igény szerint
„Napsugár” klub	havonta 1 alkalom
„A Biblia aktualitása a hétköznapokban”	havonta 1 alkalom
Kézműves napok (húsvét, karácsony)	évente 2 alkalom
Számítógépes készségfejlesztés	folyamatos
Szociális és gyermekvédelmi tematikájú szakmai nap	évente 1 alkalom
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom
Szupervízió	megállapodás szerint
Konferenciákon, továbbképzéseken való részvétel	igény szerint
Egyetemisták, főiskolások terepgyakorlatának vezetése	folyamatos
PR, reklámtevékenység, szóróanyagok készítése	folyamatos
Munkavállalást segítő szolgáltatások	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Egyéni konzultáció	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	igény szerint
Háztartási adósságkezelés	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Tanácsadás-szolgáltatások	folyamatos
- szolgáltatókkal történő kapcsolattartás	folyamatos
- információnyújtás	folyamatos
Egyéni esetkezelés	folyamatos
Kapcsolattartás a szolgáltatókkal	folyamatos

FIÓKA GYERMEK- és IFJÚSÁGJÓLÉTI KÖZPONT	
Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Gyerekes családokkal végzett szociális munka	folyamatos
Óvodai és iskolai szociális segítség	folyamatos
Fejlesztés gyermekeknek	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Jogi tanácsadás	hetente 1 alkalom
Speciális szolgáltatások	folyamatos
Szabadtéri gyermekprogramok	áprilistól-októberig, hetente 1 alkalom
Nyári gyerekprogramok	július-augusztus
Szakmaközi megbeszélés a jelzőrendszer tagjaival	havonta 2 alkalom
Továbbképzések	folyamatosan

Konferenciákon, szakmai eseményeken való részvétel	igény szerint
Éves tanácskozás	február
„Segítők segítése” szakmai nap	évente 2 alkalom
Szupervízió	megállapodás szerint
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom

MENTÁLHIGIÉNÉS TANÁCSADÓ

Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Információs és tanácsadó szolgálat - ügyfélszolgálat	folyamatos
Állásközvetítés	folyamatos
Álláskereső tréning	igény szerint
Álláskereső klub	hetente 4 alkalom
Állásbörze	évente 1 alkalom
Tartós munkanélküliek számára csoportmunka	igény szerint
Megváltozott munkaképességűek reintegrációjára felkészítő konzultáció	igény szerint
Képzési Börze	évente 1 alkalom
Diákmunka Börze	évente 1 alkalom
Pályaorientációs tanácsadás,	folyamatos
Pszichológiai tanácsadás	folyamatos
Mentálhigiénés tanácsadás	folyamatos
Család- és párkonzultáció	folyamatos
Veszteségfeldolgozás, gyászkiésítés, gyásztanácsadás	folyamatos
Addiktológiai tanácsadás	folyamatos
Fejlesztő foglalkozás, tanulástámogatás	folyamatos
Ifjúsági területen dolgozók szakmai fóruma	évente 2 alkalom
Konferenciákon, szakmai eseményeken való részvétel	igény szerint
Főiskolások, egyetemisták gyakorlati terepe	folyamatos
Szupervízió	megállapodás szerint
Szervezetfejlesztés	évente 1 alkalom

MENTA KLUB PROGRAMJAI

Megvalósítandó feladat	Megvalósítás időszaka
Kamaszklub	folyamatos
Zeneklub	folyamatos
Borsmenta – önismereti csoportfoglalkozások serdülőknek	évente 1 alkalom
Tanulástámogatás	tanévhez illeszkedően, folyamatosan, minden nap
Kitelepülés, utcai ifjúsági munka	május-szeptember
Kézműves foglalkozások	hetente

Kirándulás	június-augusztus
Karácsonyi klub	évente 1 alkalom
Ifjúsági fesztiválokön való részvétel	július, augusztus

Forrás: GÁSZI

6. A gyermekek átmeneti gondozása

6.1 „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonát (a továbbiakban: GYÁO) a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében Újpest Önkormányzata hozta létre olyan 3-18 éves korú gyermekek befogadására, akik ellátása átmenetileg valamilyen ok miatt családon belül nem megoldható, illetve ellátás és felügyelet nélkül maradtak vagy veszélyeztetett élethelyzetbe kerültek.

Az 1997. évi XXXI. törvény - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 50. § (1) bekezdése szerint „A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.”

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a XV. kerületi Önkormányzat 2023 decemberében megújította az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában biztosított 5 férőhelyre szóló ellátási szerződését Újpest Önkormányzatával.

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona a 2023-as évben is ellátta az ellátási szerződés alapján a XV. Kerületi Önkormányzat arra rászoruló gyermekeit. Az iskolák-, óvodák gyermekvédelmi felelőseivel, osztályfőnökeivel, valamint a XV. kerület Család- és Gyermekjóléti Központjával való kapcsolattartás megfelelő volt. Az átmeneti otthon a gyermekvédelmi törvény szellemében olyan családok gyermekeit fogadta, akik krízishelyzetbe kerültek, életvezetési problémákkal küzdenek.

A gyermekek átmeneti gondozása érdekében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról teljes körű ellátás keretében kell gondoskodni.

Az ellátást a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani.

A Gyermekotthon a Család - és Gyermekjóléti Központokkal együttműködve segítséget nyújt a gyermek családba való visszatéréséhez, ennek megghiúsulása esetén a gyermek számára

legmegfelelőbb megoldás megkereséséhez, melynek szakmai támogatását az intézmény egyben a küldetésének is tekinti.

A szakmai együttműködés erősítése érdekében a kerületi Család- és Gyermejjóléti Központ után az ellátási szerződés kereteiben ide tartozó körzet (XV., XVI. kerület, Vác, Fót, Dunakeszi) Gyermejjóléti Szolgálataival is felvették a kapcsolatot, amelynek eredményeképp a GYÁO közvetlenül részt tudott venni az egyes szolgálatok intézményeinek megbeszélésein. Az aktív szakmai jelenlét egyik kézzelfogható eredményeképp május végére 5-ről 18 főre nőtt a gyermekek létszáma az otthonban, október végén pedig 21 fő volt a legmagasabb létszám.

A fenntartó által engedélyezett álláshelyek száma 14, ebből szakellátó 13, technikai 1 fő.

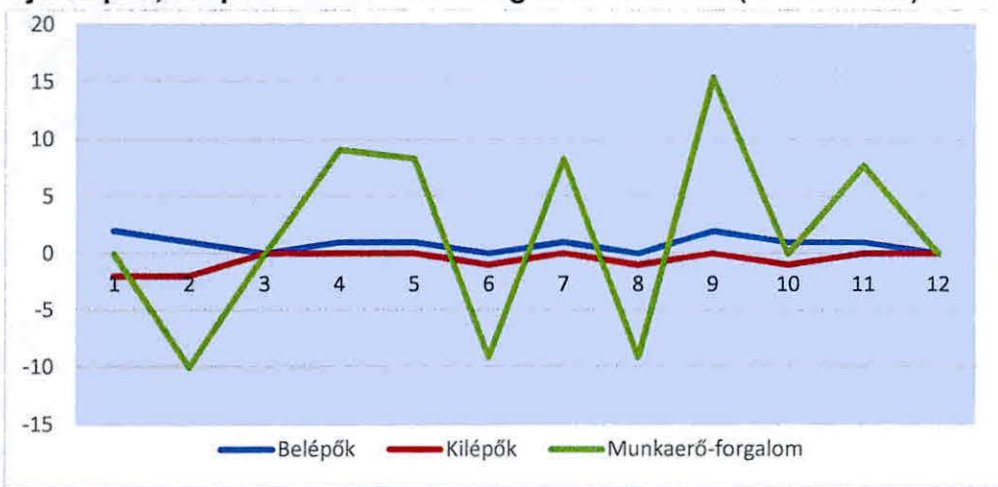
2023. december 31-én a dolgozói létszám **13** fő volt az alábbi megoszlásban:

szakmai vezető:	1 fő
nevelő:	2 fő
pszichológus:	0,5 fő
családgondozó:	0,5 fő
gyv. ügyintéző:	0 fő
gyv. asszisztens/gyermekfelügyelő:	8 fő
gondnok:	1 fő

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Az áprilistól eltelt időszakban a szakellátók létszámát sikerült folyamatosan emelni, októberre az NM rendeletben előírtaknak megfelelő számú dolgozó volt. A gyermekvédelmi ügyintéző pozíció jelenleg betöltetlen.

Új belépők, kilépők és munkaerő-forgalom 2023-ban (havi bontás)

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

2023 januárjában jelentek meg a sajtóban az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonát (továbbiakban GYÁO) érintő bántalmazási gyanú ügyéről információk, hírek. Az Intézményben rendkívüli vizsgálat zajlott, mely nem állapított meg súlyos hiányosságot, eredményeképpen a feltárt hiányosságokat az intézmény korigálta.

A szervezeti egység szakmai vezetőjének jogviszonya 2023.év januárjában megszűnt, a pozíciót a jelenlegi egységvezető 2023.év áprilisától tölti be. Mivel a GYÁO-val szembeni bizalmat a sajtóhírek miatt szükséges volt megerősíteni, így az új vezető egyik célkitűzése az

Otthonnal kapcsolatos bizalomnak a visszaépítése, a más szervezetekkel való együttműködés erősítése, illetve a munkatársak szakmai ismereteinek szélesítése.

Az Intézmény célja és feladatai

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában az a 3-17 év közötti gyermek helyezhető el ideiglenes jelleggel, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

Az intézmény célja, hogy a családok és a gyermekek lehető legszorosabb együttműködését támogatva segítse a gyermekek családjukba történő mielőbbi visszatérését, hogy ezek a gyerekek is gondoskodó, biztonságot adó családi környezetben nőhessenek fel. Ehhez igyekeztünk a családokat bevonni a gyermekek nevelésébe.

A Gyermekotthon alapellátás keretén belül biztosítja az ellátottak számára a teljeskörű ellátást. Ennek részei:

- napi ötszöri étkezés,
- megfelelő ruházattal történő ellátás,
- tisztálkodó szerek biztosítása,
- az iskoláztatás költségeihez történő hozzájárulás,
- BKK bérlet biztosítása a 14. életévüket betöltött növendékeknek,
- a kapcsolattartáshoz szükséges feltételeket (szabad telefonálás, jegyek, stb.)
- gyermek szabad idejének hasznos eltöltése érdekében a kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközök biztosítása,
- a gyerekek születésnapjának megünneplése,
- zsebpénz biztosítása (életkornak megfelelően).
- egészségügyi ellátás

A 2023. évben is folyamatosan biztosították ezeket az ellátásokat. A szülőkkel közösen vállalták az iskoláztatási költségeket, illetve szükség esetén a ruházat biztosítását költségvetési keretből és adományokból egyaránt. A nevelők feladata a tanulás segítése, a házi feladatok ellenőrzése és a Kréta rendszer folyamatos figyelemmel kísérése, melyet a 2023. évben is folyamatosan végeztek.

Az ételeket a Hoffer konyha szállította (reggeli, ebéd, vacsora) a három főétkezés tekintetében, az azokat kiegészítő étkezésekhez (uzsonna, tízórai) pedig az Intézmény vásárolta meg az élelmiszert.

Minden 14 év feletti növendékünk számára kedvezményes diákbérletet biztosítottak egész évben. A zsebpénzt minden gyermek megkapta a törvényben előírtak szerint. A kapcsolattartás biztosítása egyrészt vezetékes telefonon keresztül rendelkezésre áll minden növendék részére illetve a Gyermekotthon WIFI rendszerén keresztül tudnak internetet használni és okoseszközeiken keresztül kapcsolataikat ápolni hozzátartozóikkal.

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét különböző belső és külső programokon keresztül egész évben biztosított a gyermekek számára. Hetente jóga, kézműves és meseterápiás foglalkozást, nyáron egy „napközis” kézműves tábort, illetve Csongrádon egyhetes élménytábort szerveztek a gyerekeknek.

Számos szabadidős program színesítette a gyermekek napjait:

- Tarzan Park
- Halassy Uszoda látogatása
- Római Strandfürdőn
- Kerékpártúrát
- UTE jégkorong csapatának mérkőzéseinek látogatása.

Az Újpesti Önkormányzat jóvoltából részt vehettünk több alkalommal Lumina Park látogatáson is.

Az ellátottak társadalmi tagozódása

A Gyermekeháza működéséből adódóan azoknak a családoknak nyújt szolgáltatást, amelyekben valamilyen működési zavar tapasztalható. Jellemző, hogy minden bekerülő gyermekünk már kapcsolatban volt az illetékes gyermekjóléti szolgálattal.

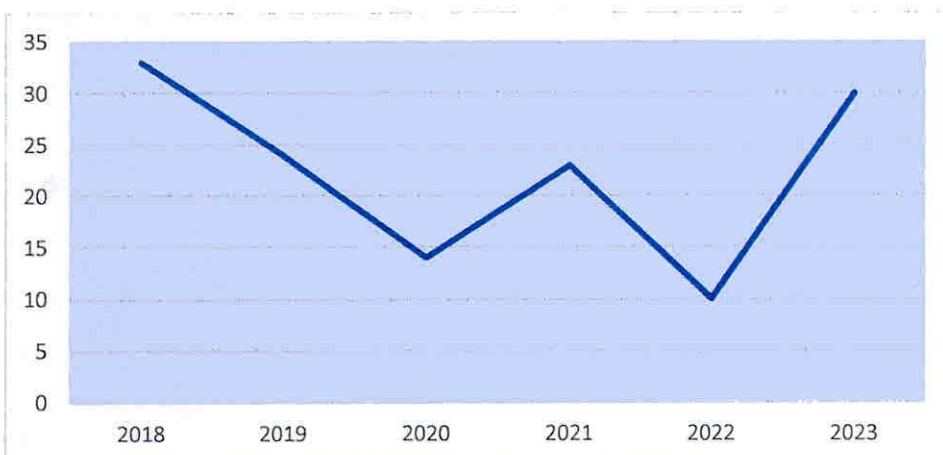
Gyakran találkoznak veszélyeztető tényezőkkel, elhanyagolásra utaló jelekkel; a gyermekek veszélyeztetettségét nehéz egyetlen tényezőre visszavezetni, számos környezeti, szociális, gazdasági és egyéb tényező együtteséből születik, összetett problémaként azonosítható. Az Otthonhoz jellemzően olyan családok fordulnak segítségért, akik átmenetileg nem tudnak gyermekeikről gondoskodni. Ennek számos oka lehet, szakmai tapasztalat szerint főként lakhatási problémák, elhanyagolás, valamint a gyermek veszélyeztetettsége.

2023. évben az otthonba kerülő gyermekek legtöbb esetben:

1. megfelelő lakhatás körülmények,
2. családi konfliktusok, diszfunkciók,
3. szülők életvezetési problémái, addikciói miatt kerültek a gyermekeházba.

Az intézménybe kerülő gyermek családtagjaival kapcsolatban gyakran megfigyelhető a szülői kompetenciák hiánya, a kudarckerülő magatartás, a megfelelő szociális háló és a támogató kapcsolatok hiánya. Ezek csökkentésében a család- és gyermekjóléti szolgálatokban működő különböző szolgáltatásai tudnak segítséget nyújtani, az intézmény falain belül a gyermekek számára elérhető pszichológusi tanácsadás, a szülőknek pedig a rendszeres konzultáció és tanácsadás az intézmény munkatársaival.

Az intézményben ellátott gyermekek száma 2018-2023 között

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Együttműködések

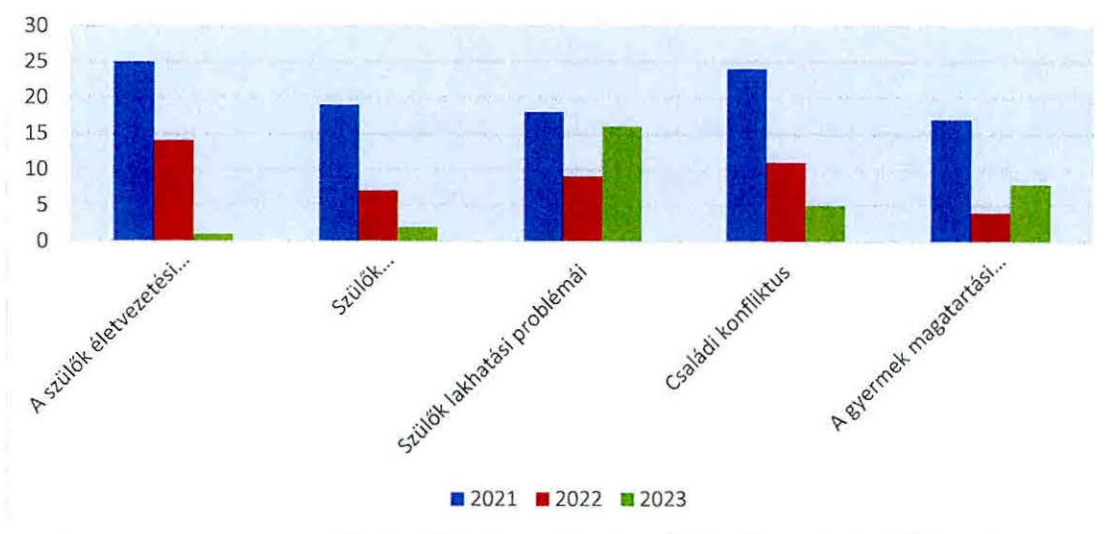
Az intézményen belül a legszorosabb együttműködést a Család- és Gyermejjóléti Központtal tartjuk fent, a Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatával és Gazdasági Intézményével a kapcsolattartás Újpest Önkormányzatának Szociális Intézményén keresztül valósul meg. A GYÁO legszorosabb kapcsolatban az ellátási szerződések keretében hozzájuk tartozó kerületi gyermekjóléti központokkal van.

A védelembe vett családok ügyeit a területileg illetékes Kormányhivatal Gyámhivatala intézi. Rendszeres a kapcsolatot tartanak fent a gyermekek óvodáival, közoktatási intézményeivel, a BRFK IV. Kerületi Rendőrkapitányságával, a Budapest Főváros Kormányhivatala IV., XV. és XVI. Kerületi Gyámhivatalával.

Társadalmi problémák

A családok egy része az elégtelen lakhatási körülmények vagy lakhatás elvesztése miatt kéri a gyermek átmeneti otthonban való elhelyezését. Ha a szülő motivált és képes problémájának megoldásában, akkor rövid időn belül törekszik arra, hogy gyermekét a családba visszavigye. Egyes családok, a problémák okozta túlterheltség, kilátástalanság miatt megkönnyebbülnek, hogy a gyermek ellátásával járó terhektől akár ideiglenesen is, de megszabadulhatnak. Hosszú távú terveik általában nincsenek, sok személyes beszélgetéssel próbálnak valamilyen jövőképet felvázolni nekik.

A gyermekek átmeneti otthonában élők családjára az alacsony jövedelem, szegénység jellemző. Ebben az évben az ellátott családok legnagyobb részénél az egy főre jutó havi rendszeres jövedelme nem érte el a nyugdíjminimum összegét, ezért térítésmentesen vehették igénybe az intézmény szolgáltatásait. **A szülők munkaerő-piaci pozíciója bizonytalan, munkaviszonyaik rendszertelenek, rendezetlenek, ezzel összefüggésben bizonytalan élethelyzet jellemzi őket.**

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Legfőbb bekerülési okok (2021-2023)

A szülők jelentős része alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, szakképzettségük nincs, és korábbi negatív tapasztalataik vagy a szülőktől látott mintáik alapján nehezen motiválhatóak munkakeresésre, rendszeres munkavégzésre.

A bizonytalan bevételek miatt a családoknak nincs kialakult jövedelem-felhasználási stratégiája, pénzbeosztási zavarok jellemzőek, aminek következtében eladósodnak, közüzemi díjtartozásaikat sokszor hitelfelvétellel próbálják megoldani, emiatt kölcsöntartozásuk folyamatosan növekszik.

A szülők gyakran kérik gyermekük felvételét az intézménybe a gyermek kezelhetetlen viselkedése miatt: iskolakerülés, iskolai konfliktusok, magatartászavar, beilleszkedési zavar a leggyakrabban felmerülő probléma. A gondozási folyamat során kitűnik, hogy a szülőknek nincsenek megfelelő eszközeik a gyermeknevelés terén.

Sok esetben a szülők energiáit teljesen lekötik az anyagi problémák, a munkavállalás nehézségei, nem marad elég idejük és türelmük a gyermeknevelésre. Gyakran nem megfelelő, szélsőségekre hajló, inkonzisztens nevelési stílust alkalmaznak, vagy túlzottan megengedőek, vagy túlzott büntetést alkalmaznak, **gyermeküket magukra hagyják, nem állítanak fel szabályokat.**

Egyre komolyabb probléma, hogy a kontroll nélküli internet használat miatt kialakul egy súlyos függőség a gyermekekben, amelyet a szülők nem tudnak kezelni. A Gyermekotthonban is sokat küzdünk azzal, hogy keretek közé tudjuk szorítani a túlzott eszközhasználatot. Az emiatt kialakult viselkedési problémákat, agresszivitást sem tudják a szülők általában megfelelően kezelni.

Gyermekek létszáma a 2023. évben az ellátandó terület, korosztály és nemenkénti megoszlás szerint.

A gyermekotthonban ellátottak kor, terület és nemi megoszlása 2023. évben							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen n
IV.	Fiú	1	1	4	1		14
	Lány	1		5	1		
XV.	Fiú	1		2	1		13
	Lány	1	4	1	3		
XVI.	Fiú	1	2	1			5
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány		1		1		
Dunakeszi	Fiú				1		1
	Lány						
Vác	Fiú						
	Lány						
Összesen	Fiú	3	3	7	3		16
	Lány	2	5	7	5		19
Összesen		5	8	14	8		35

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

A fenti adatokból kitűnik, hogy a legtöbb gyermek a 4. és 15. kerületből érkezett, korábban Fótról és Dunakeszről nem érkeztek gyerekek, ebben az évben 3 gyermek is érkezett az agglomerációból. A lányok arány magasabb volt, mint a fiúké, valamint az is látszik, hogy a 10-14 éves korosztály aránya a legmagasabb.

2023. évben befogadott gyermekek száma ellátási terület, korosztály és nemek szerinti bontásban

2023. évben befogadott gyermekek kor, ellátási terület és nemek szerinti megoszlása							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
IV.	Fiú	1	1	4			13
	Lány	1		5	1		
XV.	Fiú	1		1	1		9
	Lány		3	1	2		
XVI.	Fiú	1	2	1			5
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány		1		1		
Dunakeszi	Fiú				1		1
	Lány						
Vác	Fiú						0
	Lány						
Összesen	Fiú	3	3	6	2		14
	Lány	1	4	7	4		16
Összesen		4	7	13	6		30

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

A korábbi évekhez képest lényegesen magasabb a befogadott gyermekek száma, a megoszlási arányok teljesen hasonlóak az előző táblázathoz, és összhangban vannak a bekerülési okokkal.

A 2023. évben befogadott gyermekek bekerülési okok és ellátási terület szerint								
Ellátási terület	Bekerülési ok							
	Lakhatási probléma	Életvezetési probléma, addikció	Egészségügyi és mentális problémák	Törvényes képviselő nem megoldott	Diszfunkcionális családi működés	Szülő gyermek konfliktusa	Gyermek magatartási zavara	Gyermekét egyedül nevelő szülő
IV.	5	1		1		3	3	

XV.	7		1		1			
XVI.	2	2			1			
Fót	1				1			
D.kesz i				1				
Vác								
Össze sen	15	3	1	2	3	3	3	

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Továbbra is látható az elmúlt évek trendje, amely szerint a vezető bekerülési ok a lakhatási probléma, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a fenti adatsor vezető okok szerint került összeállításra. A bekerülési okok halmozottan is megjelenhetnek egy-egy családnál. A védelembe vétel a bekerültek több, mint felénél fennállt.

2023. évben távozott gyermekek száma ellátási terület és távozás helye szerint.

A 2023. évben távozott gyermekek ellátási terület és távozás helye szerint					
Ellátási terület	Hova távozott				
	vérszerinti családba	családbafogadóhoz	CSÁO	szakellátás	egyéb
IV.	3			1	2
XV.	1	4		3	
XVI.	2				
Fót					
Dunakeszi					
Vác					
Összesen	6	4		4	2
	16				

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

A kikerült gyermekek nagy része (16-ból 10) a vérszerinti családjához, vagy családba fogadással közeli rokonokhoz került.

Gyermeklétszám 2023. december 31-i állapot szerint

A gyermekotthonban ellátottak kor, terület és nemek szerinti megoszlása 2023.12.31-i állapot szerint							
Ellátási terület	Neme	3-6 éves	6-10 éves	10-14 éves	14-17 éves	18 fölött	Összesen
IV.	Fiú		1	3			8
	Lány	1		3			

XV.	Fiú			1			5
	Lány		2		2		
XVI.	Fiú		1		1		3
	Lány			1			
Fót	Fiú						2
	Lány	1			1		
Dunakeszi	Fiú						1
	Lány				1		
Vác	Fiú						0
	Lány						
Összesen	Fiú		2	4	1		7
	Lány	2	2	4	4		12
Összesen		2	4	8	5		19

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

A GYÁO kihasználtsága a beszámolási időszakban

	IDŐSZAK	GONDOZÁSI NAPOK SZÁMA	KIHASZNÁLTSÁG
1	Január	155	20,83 %
2	Február	125	18,60 %
3	Március	146	19,62 %
4	Április	229	31,80 %
5	Május	429	57,66 %
6	Június	493	68,47 %
7	Július	470	63,17 %
8	Augusztus	501	67,34 %
9	Szeptember	539	74,86 %
10	Október	595	79,97 %
11	November	613	85,13 %
12	December	597	80,25 %
ÖSSZESEN		4.892	
ÁTLAGOS KIHASZNÁLTSÁG			55,64 %

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

A GYÁO működéséből fakad, hogy az ellátottak száma folyamatosan változik. Ez egy természetes folyamat, ami a fenti gondozási napokból és kihasználtsági adatokból is kitűnik.

Tárgyi környezet

A Gyermekotthon épülete Újpest frekventált helyén található, a Stop Shop bevásárlóközpont szomszédságában, a Víztoronnyal szemben. Az Árpád úton található buszmegálló közelsége, valamint a Rákospalota-Újpest vasúti megállóhely, (amely kb.10 perc sétával elérhető) biztosítja jó megközelíthetőségünket.

Az épületet az elmúlt évek során többször átépítették, részlegesen felújították, jelenlegi formájában a gyermekotthoni feladatok ellátásának megfelel.

SWOT analízis

Erősségek <ul style="list-style-type: none"> • szoros szakmai együttműködések • megerősített, újraépített bizalom • a belső- és külső ellenőrzések sokán keletkezett javaslatok alapján elvégzett működtetési korrekciók, intézkedések	Gyengeségek <ul style="list-style-type: none"> • szakemberek létszáma • feltöltetlen álláshelyek
Lehetőségek <ul style="list-style-type: none"> • további együttműködések kialakítása • szülőedukációs stratégiák kidolgozása • szülők szorosabb bevonása	Veszélyek <ul style="list-style-type: none"> • jogszabályi környezet változása • általános szakmai elégedetlenség • szakmaiságot nélkülöző sajtómegjelenések

Forrás: „Aranyhíd” GYÁO beszámoló

Az elmúlt év a GYÁO számos erősségére és gyengeségére rávilágított. Erősségként jelenik meg a szoros szakmai együttműködés a szakszolgálati hálózat tagjaival, külsős szakemberekkel, intézményekkel, szervezetekkel és a szülőkkel.

Lehetőségként merülhet fel további szakmai együttműködések kialakítására. Felmerült az igény egy olyan szülőedukációs stratégia kidolgozására, amellyel bevonásra kerülhetnek a szülők a családi élethelyzet javítása és a családi élet harmonizálása érdekében. Az intézmény tervezi edukációs foglalkozásokat, beszélgetéseket, nyílt napokat a szülőknek, hogy jobban magukénak érezzék a családi reintegrációs folyamatban lévő felelősségüket.

Gyengeségként jelenik meg a szakemberek változó létszáma, illetve hogy a gyermekvédelmi ügyintéző pozíciót nem sikerült még betölteni.

Veszélyként azonosítható, hogy a jogszabályi környezet bármikor megváltozhat, amelyhez az intézmény nem feltétlenül tud azonnal, rugalmasan alkalmazkodni. Időnként felmerül az általános szakmai elégedetlenség, többnyire a fizetésekkel, illetve a kiegészítő illetményekkel kapcsolatban, amely egyes esetekben akár felmondáshoz is vezethet.

Szintén veszélyt jelent, és az idei évben jelentett is, hogy a bántalmazási ügyel kapcsolatban a médiamegjelenések többsége az esetleges botrányra, hibákra, és nem a szakmai folyamatra, szakértői véleményekre koncentrált. Ezek kezelésére a jövőben mindenképp hatékonyabb stratégiát kell kidolgozni.

6.2 Családok Átmeneti Otthonai

Az intézményi ellátás szakmai keretei

A családok-, illetve a gyermekek átmeneti gondozását a 2023. évben két Aporháza utcai székhelyű intézményünkben, a "Fészek" Családok Átmeneti Otthonában és a "Szivárvány" Családok Átmeneti Otthonában látják el.

A "Fészek" Családok Átmeneti Otthonában 10 családot (27 fő) a hozzá tartozó 3 külső férőhelyen 3 családot (13 fő), "Szivárvány" Családok Átmeneti Otthonában pedig 11 családot (40 fő) a hozzá tartozó 5 külső férőhelyen pedig 5 családot (19) fő látunk el. Ez összesen 29 család (99 fő) átmeneti gondozását jelenti.

A külső férőhelyük átlagos lakókörnyezetben található lakásokban működnek, amelyek önállóbb életkörülményeket biztosítanak a családoknak, ugyanakkor ezen ellátás igénybevételének feltétele a megfelelő gondozási együttműködés.

A szolgáltatásainkat igénybe vevők számának alakulása

A "Szivárvány" és "Fészek" Átmeneti Otthonok összesen 29 családos férőhelyére 2023-ban 39 család költözött be és 30 család költözött ki. Ez nagyságrendileg megegyezik az ezt megelőző év ügyfélforgalmi adataival.

A Családok Átmeneti Otthonaiban és jogutódjaiban ellátottak számának alakulása az elmúlt 5 év során

ÉV	2019	2020	2021	2022	2023
Ellátott családok száma	62	72	69	61	58
Ellátottak létszáma	229 fő	266 fő	253 fő	227 fő	209 fő
Ebből felnőtt	104 fő	127 fő	134 fő	113 fő	103 fő
gyermek	125 fő	139 fő	119 fő	114 fő	106 fő
Ellátást igénylő családok száma összesen	226 család	155 család	158 család	146 család	144 család
ellátást igénylők létszáma	813 fő	319 fő	505 fő	438 fő	432 fő
Ebből felnőtt	362 fő	140 fő	139 fő	146 fő	141 fő
gyermek	451 fő	179 fő	366 fő	292 fő	291 fő
Védelembe vett gyermekek*	6 fő	2 fő	1 fő	2 fő	0 fő
Szakellátásba került gyermekek	0 fő	0 fő	2 fő	0 fő	4 fő

Forrás: SZÉRA

* A védelembe vett gyermekek száma az összes intézményben ellátott gyermekekre vonatkozik, tehát van akinél már a beköltözés előtt megtörtént a védelembe vétel.

2023-ban is minden olyan kerületi család számára elérhetőek voltak szolgáltatások, akiknek valóban átmeneti gondozásra volt szükségük és megfeleltek az ellátás jogi és szakmai feltételrendszerének. A táblázatban az is látható, hogy az ellátásukat kérelmező családok száma az ellátotti férőhelyek számához viszonyítva arányaiban nem csökkent a 2022. évihez képest. A feladat-ellátási szerződésünknek megfelelően természetesen a XV. kerületből érkező családok felvételi kérelmét minden esetben prioritásként kezelik.

Az átmeneti gondozás igénybevételének módja, okai, a megtett gyermekvédelmi intézkedések

A családok többféle módon vehetik fel az intézménnyel a kapcsolatot: vagy saját maguk értesülnek erről az ellátási formáról, vagy valamelyik társintézmény javaslatára keresik fel átmeneti otthonokat.

Átmeneti gondozás nyújtó intézményeinkben az elmúlt évben is a XV. kerület egyéb szociális és gyermekjóléti intézményeivel együttműködve végeztük a rászoruló családok segítségét. Rendszeres volt az együttműködésünk a főváros XV. kerületének Önkormányzatával és Budapest Főváros Kormányhivatala XV. Kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztályával. Aktív és rendszeres kapcsolatot tartottak fent a Göncz Árpád Szociális Intézmény (GÁSZI)

tagintézményeivel, különösképpen az Újpalotai Család- és Gyermekegészségügyi Központtal, valamint, a Védőnői Szolgálattal, illetve a XV. kerület nevelési és oktatási intézményeivel.

Az intézmény munkatársai az átmeneti gondozás okaként megnevezhető problémák közül a korábbi évekhez hasonlóan 2023-ban is az alábbiakat tapasztalták leggyakrabban:

- lakhatási problémák,
- anyagi problémák,
- szülő-gyermek közötti kapcsolati probléma,
- szülők közötti kapcsolati problémák,
- szülők életvezetési problémái.

Az elmúlt év során ellátásunkba került 58 család esetében az alábbi gyermekeket veszélyeztető körülményeket tapasztaltuk¹

	<u>2023. év</u>	<u>2022. év</u>
lakhatás elvesztése, elégtelen lakhatási körülmények:	46 család esetében	46 család
szülők életvezetési problémái:	37 család esetében	8 család
családi-, párkapcsolati konfliktus:	17 család esetében	6 család
pszichés, érzelmi bántalmazás:	4 család esetében	6 család
fizikális bántalmazás:	4 család esetében	6 család
elhanyagolás:	3 család esetében	1 család
a szülők kezeletlen pszichés betegsége, szenvedélybetegség:	3 család esetében	2 család

Ha a 2023. évi adatokat a 2022. évi adatfelvétel eredményeivel összevetjük, akkor azt látjuk, hogy a lakhatás elvesztése vagy a rossz minőségű, elégtelen lakhatási körülmények az elmúlt két évben ugyanolyan arányban érintették az ellátásunkba kerülő családokat és továbbra is ez a probléma állt a gyermekeket veszélyeztető körülmények közül az első helyen. Az adatokból az is kitűnik, hogy 2023-ban nagyságrendekkel több család esetében tapasztaltuk a szülők életvezetési problémáit, mint 2022-ben (37 család). Ez nagyrészt összefügg a lakhatás és a közüzemi díjak költségeinek jelentős emelkedésével és ebből eredően a családok megélhetési problémáival. **Olyan mértékben pl. még sosem tapasztaltuk a lakhatási szegénységet² az ellátásuk kérelmezők körében, mint a tavalyi évben.**

Sajnos a szülők közötti konfliktusok kapcsán a párkapcsolati erőszak miatt a bántalmazó szülő ellátotti jogviszonyát is meg kellett szüntetni (2022-ben 7 ilyen eset volt, míg 2023-ban 4 eset).

Mindezzel összefüggésben a **gyermekvédelmi problémák száma is jelentősen nőtt.** 2022-ben 75 családban 125 gyermek esetében tapasztaltak családgondozó munkatársak valamilyen gyermeket veszélyeztető problémát, míg **2023-ban 137 családban 233 gyermek esetében.**

¹ A gyermekeket veszélyeztető körülmények halmozott adatként kerültek összesítésre, vagyis lehetséges, hogy egy családnál egyszerre több veszélyeztető körülményt is diagnosztizáltunk.

² Lakhatási szegénység alatt itt azt értjük, amikor egy család a jövedelmeinek aránytalanul nagy részét kell, hogy a lakhatása megoldására fordítsa vagy nem is tudja megfizetni annak költségeit.

A családokban nevelkedő gyermekeket ért bántalmazások száma nagyságrendileg megfelel a korábbi évek adatainak. Ezen esetekben az intézmény azonnal megtette a szükséges intézkedéseket és írásos jelzéseket is küldött a gyermekjóléti jelzőrendszer társintézményei felé.

Az esetek jelentős részében a diagnosztizált problémákat az intézmény szakemberei (családgyógyász, szakgyógyász, pszichológus, jogász, fejlesztőpedagógus) saját szakmai kompetenciáik, eszköztáruk, valamint szakmai programok szolgáltatásai révén kezelni tudták.

A hatékony jelzőrendszeri együttműködéseknek köszönhetően az elmúlt évben az 58 ellátott család esetében csaknem kivétel nélkül kezelni tudták a gyermekjóléti alapellátás keretein belül azokat a problémákat, amelyek miatt a családok intézményi ellátásra szorultak.

Egy család esetében azonban a gyermekeit egyedül nevelő anya súlyos szülői kompetencia hiánya és az ezzel összefüggő kezeletlen pszichés betegsége miatt nem volt más lehetőség, csak a gyermekek szakellátása. 2023-ban ebből a családból 4 gyermek kiemelésére került sor. Ez esetben felmerült a szexuális abúzus gyanúja és a családon belül rendszeresek voltak a súlyos bántalmazások, amelyek során a szülő elhanyagolta gyermekeit, akik egymást és a szülőt is bántalmazták.

Az ellátott családok lakhatási helyzetének alakulása

2023. évben beköltöztek megoszlása az ellátás előtti lakhatási forma szerint

			FÉSZEK CSÁO	SZIVÁRVÁNY CSÁO	KÜLSŐ FÉRŐHELY	összesen
a	saját tulajdonú lakásból érkezett	család	0	0	0	0
b	önkormányzati lakásból érkezett	család	0	0	0	0
c	albérletből érkezett	család	1	1	0	2
d	rokonoktól, ismerősöktől érkezett	család	9	4	0	13
e	másik intézményből érkezett	család	8	8	3	19
f	az intézmény másik részlegéről érkezett	család	1	0	3	4
g	ismételten felvételt nyert	család	0	1	0	1
h	utcáról, közterületről érkezett	család	0	0	0	0
i	egyéb (külföld, BV intézet stb)	család	0	0	0	0
	összesen (a+b+c+d+e+f+g+h+i)	család	19	14	6	39

A 2023-ban beköltöztek lakhatási körülményeiből látható, hogy 49%-uk (19 család) másik intézményből érkezett, 33%-uk (13 család) pedig rossz lakáskörülmények közül, rokonoktól, ismerősöktől kérelmezte az intézményi ellátást. Ha minden olyan lakhatási formát figyelembe veszünk, ahol az átmeneti otthonok egyes részlegeire beköltözők előtte is olyan lakhatási

formában laktak, amelynek fenntartási költségeit már egyébként sem a nyílt lakáspiac szerinti díjszabásban fizették (d+e+f+h+i sorok) akkor azt látjuk, hogy 36 család, azaz a beköltözők 92%-a volt ilyen helyzetben. A lakásszegénységben érintettek köre sajnos bővült az elmúlt évek során folyamatosan bővül, ilyen magas arányban még sosem tapasztalták ezt a problémát a hozzájuk forduló körében.

2023. év - az ellátottak megoszlása az ellátás utáni lakhatási forma szerint

			FÉSZEK CSÁO	SZIVÁRVÁNY CSÁO	KÜLSŐ FÉRŐHELY	összesen
a	saját tulajdonú lakás	<i>család</i>	0	0	0	0
b	önkormányzati lakás	<i>család</i>	1	1	1	3
c	albérlet	<i>család</i>	3	4	2	9
d	rokonok, ismerősök	<i>család</i>	5	3	3	11
e	másik intézménybe költözött	<i>család</i>	3	0	0	3
f	az intézmény másik részlegére költözött	<i>család</i>	2	1	0	3
g	ismételten felvételt nyert	<i>család</i>	0	0	0	0
h	utca, közterület	<i>család</i>	0	0	0	0
i	egyéb (külföld, BV intézet stb)	<i>család</i>	0	1	0	1
	összesen (a+b+c+d+e+f+g+h+i)	<i>család</i>	14	10	6	30

A tartós lakhatási megoldást jelentő és a gyermekjóléti ellátórendszer végleges elhagyását lehetővé tevő megoldások közül legfontosabb, a szociális bérlakás kiutalás. 2023-ban ilyen módon 3 általuk ellátott családnak volt lehetősége rendezni életkörülményeit.

Az elmúlt év során kiköltözött 30 családból 9 család (30%) költözött albérletbe. Ez azt mutatja, hogy az önálló életevezetésre való felkészülést támogató szakmai programok - szociális munka, mentálhigiénés támogatás, életvezetési tanácsadás, munkaerő-piaci szolgáltatások- esetenként a jelenlegi, magas albérletárak mellett is tudtak olyan adekvát segítséget nyújtani ellátottjaink egy részének, hogy meg tudják fizetni egy piaci albérlet díját. Ez a lakhatási megoldás azonban hosszú távon sok esetben meglehetősen instabil megoldás, mert egy váratlan, előre nem tervezhető életvezetési nehézség is könnyen a lakhatás megszűnését eredményezheti.

A kiköltözők 36 %-a (11 család) tudta rendezni lakhatását oly módon, hogy valamely családtaghoz, vagy hozzátartozóhoz költözött. Ezekben az esetekben a család egyéb tagjaival fennálló konfliktusok, vagy jogi természetű vitás kérdések rendezése jelenthet megoldást, de sajnos arra is van példa, hogy egyéb lakhatási megoldás híján az átmeneti gondozást követően a család kénytelen visszaköltözni abba a problémás lakókörnyezetbe ahonnan intézménybe érkezett.

Sajnos ezen esetek száma jelentősen megnőtt a 2022. évihez képest, ugyanis akkor a kiköltözők csak 12,5%-a oldotta meg így lakhatását, szemben a tavalyi 36%-kal. 2023-ban 15 család esetében diagnosztizálták a segítő szakemberek azt, hogy valamilyen

ellátórendszeri kapacitás- vagy szolgáltatáshiány miatt merült fel az ellátást megelőzően vagy annak során valamilyen gyermeket veszélyeztető körülmény és azt, hogy ilyen eset 2022-ben nem volt. Az elmúlt évben azért kényszerültek többen rokonokhoz, hozzátartozókhoz visszaköltözni az átmeneti gondozást követően, mert más megoldás nem állt rendelkezésükre és az állami ellátórendszerek sem tudtak számukra hosszabb távú vagy tartós megoldást jelentő segítséget nyújtani lakhatásuk megoldásában.

Fontos még megemlíteni, hogy az intézményből kiköltözők negyede, azaz 10%-a esetében (3 család) fordult az elő, hogy az ellátás időtartamának lejártáig nem született megoldás arra az életvezetési problémára, amely miatt további intézményi segítségre szorultak. Ezek a családok így másik átmeneti otthonba költöztek tovább. Esetükben a szociális és életvezetési problémák komplexitása miatt még a kölcsönös együttműködési szándék ellenére sem találták meg az intézményi ellátásból kivezető megoldást.

Ezen családok aránya a 2022. évi 31%-ról 10%-ra csökkent a kiköltöző családok körében. Sajnos az átmeneti gondozás során a családok egy jelentős része nem tud tartós megoldást találni lakhatási problémájára és miután az önálló lakhatás magas költségei miatt kénytelen olyan megoldást választani a kiköltözéskor, amelynek költségeit nem önerőből finanszírozza.

Ezek a kényszermegoldási lehetőségek pedig részben az állami ellátórendszerek kapacitáshiánya másrészt a növekvő lakhatási szegénység miatt az elmúlt évek során a további intézményi segítség igénybevétele felől eltolódtak a problémás lakókörnyezetbe való visszatérés irányába. Ez a tendencia gyermekvédelmi szempontból mindenképp aggasztó, hiszen annak esélyét is növeli, hogy a kiköltöző családok olyan helyre kerülnek, ahol valamilyen gyermekveszélyeztető körülmény is fennállhat.

Lakhatási program

A XV. Kerület Önkormányzatával és az egyéb társintézményekkel közösen megvalósított együttműködés eredményeképpen az elmúlt két évtizedben a családok egy részének lehetősége nyílt az intézményi ellátórendszer elhagyására olyan körülmények között is, amikor **a szociális bérlakáspolitikai hiánya az ország egészében súlyos problémákat okoz és a lakásszegénység családok tömegeit sújtja.**

Az kidolgozott együttműködési gyakorlat szerint az évről-évre elkészülő lakás- támogatotti listán olyan családok számára, akiknek az **intézmény javasolja a szociális bérlakás kiutalását.**

- együttműködők
- rendezett életvitelt folytatnak,
- motiváltak az önálló életvezetésre,
- gyermekeiket megfelelően nevelik,
- betartják a közösségi együttélés szabályait,
- rendszeres munkajövedelemmel és lakáscélú megtakarítással rendelkeznek,
- képesek vállalni egy szociális bérlakás fenntartását és felújítását
- és jövedelmi viszonyaik megfelelnek a szociális alapú lakáspályázat kiírási feltételeinek.

A támogatotti listán szereplő családokat az intézmény munkatársai, illetve a szakmai program szolgáltatásai segítik felkészülni a későbbi önálló életvezetésre. **Ezek a családok**

számára a szociális bérlakás megoldást jelenthet az ellátórendszer végleges elhagyására, mert a részükre kiutalt lakásokat hosszú távon is fenn tudják tartani.

Gyermekek fejlesztése

Az önkéntes programok keretében tavaly nyáron elindult a SZÉRA tanoda és iskola előkészítő foglalkozás. Az iskolások és nagy ovisok játékos foglalkozásokon, zeneterápián keresztül zárkóznak fel, és tanulták meg a tananyagot. Fő hangsúly a tanulás módszertani alapok pótlása volt.

Közösségi programok

Az elmúlt év során az intézményben a lakókkal minden családi tematikájú jelesebb napot megünnepeltek (anyák napja, gyermeknap stb.) és sokaknak okozott örömet a Mikulás-napi, valamint a karácsonyi rendezvény is.

A FÁNK támogatásával 151 fő léphetett be az a Fővárosi Állat és Növénykertbe nagyon kedvezményes jegyekkel.

Adományszervezés

A korábbi években sokat dolgoztak azon, hogy a meglévő szűkös anyagi forrásaik mellett egyéb erőforrásokat is tudjanak rendelni céljaik megvalósításához. Ennek során építgették fundrasing projektüket, amely a tavalyi súlyos gazdasági helyzetben fontos szerephez jutott. Ezáltal volt lehetőségük finanszírozni a közösségi programjaikat és rendszeresen tudták élelmiszer csomaggal is támogatni az intézményekben lakó családokat.

Nagy feladat volt a tavalyi gazdasági válság során, rekordszámú, 60 iskoláskorú gyermek tanszercsomagjainak segítése, összeállítása. A Sanofi Gyógyszergyár, illetve Peterka&Partners, Ico Zrt, Nebuló Kft. segítségével sikerült minden gyermek számára a füzetek beszerzése.

2023. októberben bekerültek a CHERRISK karácsonyi adománygyűjtő akciójába egyik kedvezményezettként, így ennek köszönhetően elindul 2024 során a terápiasorozat.

Mentálhigiénés támogatás

A 2023. évszámtalan olyan krízishelyzetet és bizonytalanságot hozott az egész magyar társadalom számára, amelynek következményei még fokozottabban érintették a szegénységben élőket, így azokat is, akik a segítő szakemberként az ő problémáik megoldásán dolgoznak. Az segítő szakembereik számára folyamatos team-szupervíziós támogatást nyújtanak.

Az elmúlt év során számos külső program gazdagította a bentlakók és a dolgozók életét:

- Balaton körbefutása.
- bowlingozás
- úszás
- pingpongozás

A SZÉRA csapata 2023-ban tízedik alkalommal is részt vett az Ultrabalaton 211 km-es távján.

7. Az önkormányzat és a civil szervezetek együttműködése, szabadidős és sport programok

Budapest Főváros XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatának Képviselő-testülete a civil szervezetek pályázati önkormányzati támogatásáról szóló 4/2011. (II.22.) rendelet alapján a 2023. évi költségvetésről szóló 39/2022. (XII.22.) önkormányzati rendelet 6. mellékletének 1./II./3. pontja („Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre”) terhére vissza nem térítendő támogatást nyújtott 25 kerületi civil szervezeteknek.

A támogatás mértéke összesen **9.357.000 Ft**, azaz kilencmillió-háromszázötvenhétezer forint volt, amely az alábbiak szerint került felosztásra az érvényes pályázatot benyújtó 15 egyesület és 10 alapítvány között:

Civil szervezet neve	Tervezett program	2024. évi támogatás összege
"ÁLLAT ÉS EMBER" Állat- és Természetvédő, Kulturális és Szabadidő Egyesület	Szociálisan rászoruló XV. kerületi lakosok állatainak ingyenes ivartalanítása, kóbor kolóniák megszüntetése.	400 000 Ft
"Korona" Művelődési, Kulturális és Oktatási Alapítvány	A Szent Korona Általános Iskola kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkát végző diákjainak év végi jutalomkirándulása.	400 000 Ft
Cortex Alapítvány	Agysérültek és kísérőik számára nyaralás Hajdúszoboszlón a Hotel Barátságban.	400 000 Ft
Drogprevenációs Alapítvány	Drogprevenációs fórum megtartása.	400 000 Ft
ERESZ Látássérültek Egyesülete	Vakok és gyengén látók, valamint látó segítőik számára csapatépítő nyaralás.	400 000 Ft
Gondoskodás Gyermekünkért Alapítvány	Súlyosan, halmozottan fogyatékos és autista gyermekeket, fiatalokat nevelő családok közös nyaralása, mentálhigiénés tréninggel Balatonmáriafürdön.	400 000 Ft
Hornyák Alapítvány	Fogyatékossgal élő fiatalok balatonlellei táborozása.	400 000 Ft
Kegyelem Alapítvány	Szokolya nyári baptista gyermektábor.	200 000 Ft
Korona Diáksport Egyesület	Egészséges életmód népszerűsítését célzó programok, kirándulások rendezése.	390 000 Ft
Kreatív Kulturális Közösség Egyesület	Kirchmayer Károly szobrászművész születésének 100. évfordulója alkalmából kiállítás szervezése, továbbá az Adventi időszakban családi program megtartása.	300 000 Ft
Lokálpatrióták a XV. Kerületért Egyesület	2024. évi falinaptár készítése.	400 000 Ft

Magyar Kékkereszt Egyesület	Alkoholizmus preventálása alkalmából nyílt nap, továbbá szermentes nap, úgynevezett csendesnap keretében előadások szervezése, megtartása.	400 000 Ft
NIHON Egyesület	Újpalotai Nyári karate edzőtábor gyerekeknek Balatonlellén.	400 000 Ft
Otthon Alapítvány	Segítünk Családsegítő önkéntesek elméleti és gyakorlati képzése, önkéntesek továbbképzése, csapatépítő foglalkozások szervezése.	400 000 Ft
Összefogás Humánusabb Településért Egyesület	Tisztább Élhetőbb A kerület 8 óvodájában környezetvédelmi műsor megtartása.	400 000 Ft
Pestújhelyi Közhasznú Egyesület	Pátria Két napos kirándulás Szabadkára. Szabadka nevezetességének megtekintése.	400 000 Ft
Pro Schola Dózsa Alapítvány	Georgius Egészségnap és Ökonap 2023. nevű program 7-11. évfolyamos diákok és tanáraik részvételével.	267 000 Ft
Rákospalotai Egyesület	Örökségünk Karácsony Benő Parkban rendezett Szüreti felvonulás.	400 000 Ft
Rászorulókat Egyesülete	Támogató Jótékonyági Főzőverseny 15-20 csapat részvételével "Egy tál melegétel Karácsonyra!" ételosztó program rászorulók részére.	400 000 Ft
Segítsd az Iskoládat! Egyesület	A Petőfi 200. évhez kapcsolódóan több részből álló vetélkedő szervezése a XV. kerületi meghívott általános iskolásoknak.	400 000 Ft
Szolidáris Kisnyugdíjasok Egyesülete	Kerületi kisnyugdíjasok számára kirándulások szervezése.	300 000 Ft
Szülők, Tanítványok a Kolozsvár Úti Iskoláért Alapítvány	A Kolozsvár Utcai Általános Iskolában tartandó évnyitó családi nap szervezése.	400 000 Ft
Tavaszi Kórus Alapítvány	A kórus fellépéseire történő utazáshoz autóbussz bérlése, továbbá szállás költségre. Egy koncert videó-, és hanganyagának rögzítését követően bemutatófilm elkészítése.	300 000 Ft
Újpalota Sportegyesület	Iskolaelőkészítő napközis sporttábor szervezése.	400 000 Ft
Unilever Tömegsportegyesület	Ismeretterjesztő és készségfejlesztő természetjáró programok megvalósítása	400 000 Ft
Összesen		9 357 000 Ft

Forrás: helyi adat

A Magyar Vöröskereszt és a Nagycsaládosok Újpalotai Egyesülete 2023-ban az Önkormányzat éves költségvetésében szereplő összeg alapján kapott támogatást. A támogatás összegét a 2023. évi költségvetésről szóló 39/2022. (XII.22.) önkormányzati

rendelet 6. mellékletének 1./II./3. pontja („Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre”) terhére biztosította.

Szervezet neve	Program	2023. évi támogatás
Magyar Vöröskereszt	A XV. kerületi szervezetének működési támogatása	1 000 000 Ft
Nagycsaládosok Újpalotai Egyesülete	Az egyesület által kifejtett tevékenységek szervezéséhez és végzéséhez közvetlenül köthető működési célú kiadásokra és költségekre.	2 000 000 Ft
Összesen		3 000 000 Ft

Forrás: helyi adat

8. A BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály gyermekvédelmi feladatai és hatósági intézkedéssel elrendelt gyermekvédelmi tevékenysége³

Budapest XV. kerületében 2023. december 31-én hatályos nyilvántartás szerint a veszélyeztetett kiskorúként 67 védelembe vett, 6 ideiglenes hatállyal elhelyezett, és 57 nevelésbe vett gyermeket tartottak nyilván.

A tárgyévben nyilvántartásba kerülő védelembe vett kiskorúak száma 50 volt. A szülőnek felróható magatartási ok miatt 14, ötven tanórát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt 24, gyermeknek felróható magatartási ok miatt 10, gyermekkorú, fiatalok által elkövetett bűncselekmény miatt 2 gyermek lett védelembe véve.

A gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján 12 gyermek került védelembe.

A védelembe vétel keretében tárgyévben elrendelt fő intézkedések

- a szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására (14),
- a szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szervezetet (15),
- a gyermek számára magatartási szabályok megállapítása (14),
- a gyermek és a hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése (2), valamint
- a szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermek napközbeni ellátását (4),
- a megelőző pártfogás elrendelésére 1 esetben került sor.

2023-ban 70 gyermekvédelembe vételét vizsgálták felül, melynek keretében 53 védelembe vétel került megszüntetésre vagy áthelyezésre.

A jelzőrendszer különböző tagjaival való kapcsolatuk – az elmúlt évekhez hasonlóan – változatlanul hatékonyan működött.

Igazolatlan iskolai mulasztások tekintetében 10 órás jelzés 6, 50 órás jelzés 26 gyermeket érintett. 3 esetben utólagos igazolás okán az iskola részéről az igazolatlan hiányzások elfogadásra kerültek, ezzel a gyermekvédelmi eljárások megszüntetésre kerültek.

³ Forrás: BFKH XV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály

A kerületben működő családok átmeneti otthonával is megfelelő a munkakapcsolat, általuk tett jelzésre tekintettel is volt eljárás folyamatban az ott tartózkodó kisgyermekes családok ügyében.

Rendszeresen érkeznek a lakossági bejelentések is, melyek kivizsgálása során fokozottan ügyeltek a bejelentő személyes adatainak zártan kezelésére.

2023-ban a gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés 7, a más szerv – rendőrség, idegenrendészeti hatóság, menekültügyi hatóság, ügyészség, bíróság, bv-intézet parancsnoksága – által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés 1 kiskorút érintett.

Az ideiglenes hatállyal elhelyezett kiskorúak közül a legtöbben gyermekotthonban (6) kerültek elhelyezésre. Ezen kívül 1 kiskorú harmadik személynél, 1 kiskorú pedig külön élő másik szülőnél lett elhelyezve.

A tárgyév december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 57 volt. 2023-ban 20 gyermeket vettek nevelésbe. A nevelésbe vételekre fogyatékoság (1), a családon belüli bántalmazás (5) és a szülői elhanyagolás (14) adott okot.

2023-ban 3 esetben rendeltek el utógondozást. A megszűnt utógondozások száma 1 volt. Az év folyamán elrendelt utógondozói ellátásban részesült fiatal felnőttek száma 3 volt. 2-en nevelőszülőnél, míg 1 fő gyermekotthonban részesült az ellátásban. A tárgyévben 6 utógondozói ellátást a gyámhivatal szüntetett meg (a fiatal felnőtt kérelmére).

2023. december 31-én 40 olyan gyermeket tartottak nyilván, akik családba fogadással kerültek gyámság alá. A tárgyév folyamán gyámság alá kerülő kiskorúak száma családba fogadó személynél 9, harmadik személynél 3 volt.

Nevelési felügyelet elrendelésére a 2023. év folyamán nem került sor.

A tárgyév folyamán a gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárások száma 10 volt, amelyekből 6 esetben, összesen 6 gyermeket érintően ítélte meg a hivatal a megelőlegezést. A tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezésben részesülők száma 21 fő volt.

2023-ban 2 esetben került sor otthonteremtési támogatás megállapításra. A támogatás mindkét esetben részben vagy egészében a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő vagy már tulajdonában lévő lakás, családi ház, tanya lakhatóvá tételére került folyósításra.

A jelzőrendszer tagjaival, kiemelten a család- és gyermekjóléti központtal rendszeres, és eredményes az együttműködés. Kiskorúakkal kapcsolatos döntésekhez a feltáró munkában fontos szerepük van, mint ahogy később a reszocializációs folyamatokban is.

A kerületi, ügyei vitelében akadályozott felnőtt lakosok helyzetének feltérképezésében és a gondnoksági eljárásban is igénybe tudták venni a segítségüket.

9. Bűncselekmények elkövetése, pártfogói felügyelet, rendőrségi munka

A XV. kerületi állandó lakóhellyel illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet a 2023. évben is Medveczky Rita pártfogó felügyelő látta el a

Budapest Főváros Kormányhivatala Igazságügyi Főosztálya Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya munkatársaként.

A Budapest Főváros Kormányhivatal újjáalkotott szervezeti és működési szabályzata értelmében a 2023-as évtől a Gyámhivatal önálló főosztályként funkcionál, valamint a Felnőtt Korú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya, a Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya, az Igazságügyi Osztály és a Családi Csődvédelmi és Kárpótlási Osztály a korábbi gyakorlattal ellentétben, immár a Gyámhivataltól függetlenül Igazságügyi Főosztályként működik. 2023 májusában az Igazságügyi Főosztály a korábbi XI. kerületi telephelyről a 1035 Bp. Váradi u. 15. szám alá költözött.

A 2020 szeptemberétől bevezetett Pártfogó Felügyelői Iktató- és Nyilvántartó Rendszer iktatási, postázási, nyilvántartási és statisztikai feladatok ellátásában segíti a pártfogó felügyelők munkáját. A rendszer fejlesztése folyamatos. Ezen keresztül többek között a bűnügyi nyilvántartás és a lakcímnylvántartó adataihoz való hozzáférés a pártfogó felügyelet alatt állók vonatkozásában lényegesen megkönnyíti az adminisztrációt.

A 2023-as évben a Fiatalkorú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztályán 19 fő dolgozott, 17 fő pártfogó felügyelő és 2 fő titkársági és igazgatási ügyintéző.

2023 folyamán a Pártfogó Felügyelői Osztályra 744 pártfogó felügyeleti ügycsoportba tartozó ügy érkezett, 1754 ügy volt folyamatban, 896 ügy fejeződött be.

A környezettanulmány ügycsoportban 1348 ügy érkezett, 1431 ügy volt folyamatban és 1342 ügy fejeződött be. Pártfogó felügyelői véleményt 32 esetben kért az ügyészség.

A folyamatban levő ügyek száma a pártfogó felügyelet ügycsoportban:

- Felfüggesztett szabadságvesztés: 290
- Próbára bocsátás: 266
- Feltételes ügyészi felfüggesztés egyéb esetben: 148
- Feltételes ügyészi felfüggesztés kábítószerrel visszaélés miatt: 952
- Javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás: 9
- Jóvátételi munka: 4
- Megelőző pártfogás: 85

2023 során tovább csökkent azon pártfogoltak száma, akik a pártfogó felügyelet kezdetén nem töltötték be 18. életévüket. Fiatalkorú a kerületi pártfogoltak közül a pártfogó felügyelet kezdetén mindössze 5 fő volt. Amíg a korábbi években a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés, az esetkonferencia alapját a pártfogó felügyelet alatt álló fiatalok jelentették, az utóbbi években ez áttevődött a megelőző pártfogás alatt állókra és a nyomozati szakban készített környezettanulmány ügycsoportra.

2023-ban a XV. kerületben lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak létszáma 116, közülük 4 fő a Rákospalotai Javítóintézet növendéke volt. Egy fő gyermekotthonban nyert elhelyezést.

2023-ban 49 új ügy érkezett és 52 ügyet fejezett be a pártfogó felügyelő

Ügycsoportonkénti bontásban 2023-ban folyamatban volt ügyszámok:

- Felfüggesztett szabadságvesztés: 21 érkezett: 9 lezárt: 5
- Próbára bocsátás: 18 érkezett: 5 lezárt: 8
- Feltételes ügyészi felfüggesztés egyéb esetben: 11 érkezett: 3 lezárt: 7
- Feltételes ügyészi felfüggesztés kábítószerrel visszaélés miatt: 60 érkezett: 30 lezárt: 33
- Megelőző pártfogás: 6 lezárt: 5 érkezett: 3

Magatartási szabályszegés miatt 2 esetben jelzéssel éltem az illetékes ügyészségek felé.

Megelőző pártfogás alatt 6 fő állt, 2 esetben költözés miatti illetékesség-változás-, 2 esetben jogerős bírósági ítélet és pártfogó kirendelése miatt jeleztem a gyámhivatalnak.

A megelőző pártfogás keretében előírt külön magatartási szabályként az értékrend-korrekciós csoport foglalkozás évi 2 alkalommal kerül megszervezésre.

A BFKH XV. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztály 37 ügyben kért környezettanulmányt és kockázatértékelést. Ebben az ügycsoportban mindössze 3 fő volt 14 év alatti, összesen 11 lány és 26 fiú ügyében érkezett jelzés.

7 esetben szabálysértési hatóság jelzett, jellemzően tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt. A bűncselekmények között az előző évekhez hasonlóan továbbra is vezetnek a köznyugalom elleni cselekmények: garázdaság 10 esetben, a tulajdon elleni cselekmények közül a rongálás 7 esetben, lopás 7 esetben. A súlyos erőszakos bűncselekmények közül rablás 2 esetben-, zsarolás 1 esetben szerepelt. Kábítószerrel összefüggő bűnelkövetésről 3 alkalommal jelzett a hatóság.

5 esetben tettem javaslatot megelőző pártfogás elrendelésére a BFKH Gyámügyi Osztály felé.

Rendőri szerv 43 fő 47 ügyében küldött környezettanulmány megkeresést. A megkereséskor 1 fő javítóintézetben tartózkodott. A bűncselekmények megoszlása: 14 esetben garázdaság, 11 esetben lopás, 5 alkalommal testi sértés, 5 alkalommal rablás, 5 alkalommal kábítószer birtoklása, 3 alkalommal rongálás, 2 alkalommal zsarolás 1-1 alkalommal egyéb bűncselekmény: hivatalos személy elleni erőszak és jármű önkényes elvétele miatt indult a büntetőeljárás.

Az elmúlt évben végzett környezettanulmányi meghallgatások világítottak rá, hogy egyre több fiatalok küzd súlyos pszichés-mentális problémákkal, amelyek kezelése jelenleg meghaladja a gyermekvédelem eszközrendszerét és egészségügyi kompetenciát feltételez. Mindez arra irányítja a figyelmünket, hogy a gyermekvédelemi ügyek medikalizálódtak. Ezért kapcsolatát a jövőben az egészségügyi és mentálhigiénés szolgáltató intézményekkel erősíteni kell.

A pártfogó felügyelők kliensei között számarányuk tekintetében továbbra is domináns a csekély mennyiségű kábítószerrel visszaélő felnőtt korúak csoportja. Az elterelés elvégzésében a Drogoplex Ambulancia és a káposztásmegyeri Drog-Stop Budapest Egyesület nyújt segítséget. 2023. januárban a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ Drogmegelőzési Programok Osztálya megszüntette az elterelést

végző intézmények azon jogosultságát, hogy a programot online formában szervezzék. (Korábban a pandémia-okozta lezárásokra tekintettel engedélyezték). Indoklásuk szerint a mentálhigiénés szemléletű foglalkozás hatékonyságát leginkább a személyes kontaktusra épülő segítő folyamat facilitálja.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai leginkább a környezettanulmány elkészítése és a megelőző pártfogás végrehajtása során tudnak a pártfogói esetkezeléshez kapcsolódni. Az információ-áramlás az intézmények között folyamatos. A pártfogó és családgondozó/ esetmenedzser egymást tájékoztatva járnak el. A gyámügyi osztály szakügyintézői szintén segítőképpen, a pártfogói javaslatot figyelembe véve hoznak döntést.

Rendőrségi eljárások

A 2023-es évben a XV. kerületi Rendőrkapitányság területén **gyermekkorú személyek sérelmére 5** darab bűncselekményt, **fiatalkorú személyek sérelmére 14** bűncselekményt követtek el. Ezek a bűncselekmények a következők:

- segítségnyújtás elmulasztása (1 alkalom)
- kiskorú veszélyeztetése (2 alkalom)
- alkalmi lopás (1 alkalom)
- kifosztás (1 alkalom)
- Fiatalkorúak sérelmére a következő bűncselekményeket követtek el:
- egészség elleni bűncselekmény (1 alkalom)
- könnyű testi sértés (1 alkalom)
- egyéb nem erkölcs elleni bűncselekmények (1 alkalom)
- garázdaság (2 alkalom)
- információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás (2 alkalom)
- alkalmi lopás (3 alkalom)
- egyéb betöréses lopás (1 alkalom)
- csalás szabálysértési értékre (1 alkalom)
- jogtalan elsajátítás (1 alkalom)

Továbbá a fenti tárgyévben **gyermekkorú elkövető nem volt**, viszont **fiatalkorú személyek 27** alkalommal követtek el más személyek sérelmére bűncselekményt.

Ezek a bűncselekmények a következők:

- kiskorú veszélyeztetése (1 alkalom)
- egyéb hivatalos személy elleni erőszak (5 alkalom)
- igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény (2 alkalom)
- garázdaság (5 alkalom)
- visszaélés kábítószerrel (1 alkalom)
- alkalmi lopás (3 alkalom)
- gépkocsi feltörés (1 alkalom)
- egyéb lopás (3 alkalom)
- zsarolás (2 alkalom)
- rongálás (3 alkalom)

A XV. kerületi Rendőrkapitányság a 2023-es évben is komoly hangsúlyt fektetett a gyermek és ifjúságvédelemre valamint a bűnmegelőzésre és közbiztonságra. A DADA oktatás illetve az osztályfőnöki órák megtartásra kerültek.

A tavalyi évben megrendezésre került a III. XV. kerületi Rendőrségi Gyereknapi, ami nagy sikert aratott az iskolás gyerekek körében. Kiskorú veszélyeztetése, illetve testi sértés miatt jellemzően a kerületi gyámhatóság tesz feljelentést. Több esetben előfordul, hogy a gyermekvédelmi eljárás párhuzamosan folyik a büntetőlejárással, célszerűbb lenne, ha a gyermekvédelmi eljárás során feltárt pontos tényállás alapján a meghallgatások, beszerzett szakvélemények után történe a feljelentés.

2023-es évben a 1 esetben indult eljárás kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény miatt. Az észlelő és jelzőrendszer tagjaként jelzéssel élünk a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermek és Ifjúságvédelmi Központnál, hatósági eljárást kezdeményezünk a gyermek bántalmazása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása végett.

10. Az ellenőrzések tapasztalatai

A XV. Kerületi Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály feladatköréhez tartozó gyermekvédelmi intézmények ellenőrzésével kapcsolatos tevékenység 2023-ban is megtörtént.

Az éves tevékenységről szóló beszámolót, a szakmai tervet, a munkatervet az Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály Szociális és Egészségügyi Osztály által készített szakmai ellenőrzésről, törvényes működésről készült összegzéssel együtt - mindkét érintett önkormányzati intézmény (Göncz Árpád Szociális Intézmény, Egyesített Bölcsődék) vonatkozásában az önkormányzat Népjóléti Bizottsága tárgyalta meg és hagyta jóvá a képviselő-testület által átruházott hatáskörében.

A Népjóléti Bizottság a Göncz Árpád Szociális Intézmény - NB 93,94,95/2024. (III.20.) sz. határozat - és az Egyesített Bölcsődék - NB 61,62,63/2024. (II.21) sz. határozat - 2023. évi szakmai programjainak végrehajtását, szakmai munkájának eredményességét megfelelően értékelte, működésüket törvényesnek találta.

11. Megállapítások és a jövőre vonatkozó javaslatok, célok, tennivalók

A XV. kerületben a gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében folyamatos és szoros együttműködés a közoktatási intézmények, a gyermekvédelmi-gyermekjóléti intézmények és az egészségügyi és szociális intézmények között.

A XV. kerületi Önkormányzat a 2023. évben is biztosította a helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi erőforrásokat. E támogatások egy része a Szt-ben és a Gyvt-ben meghatározott, másik részük pedig úgynevezett *önként vállalt*

támogatási forma, amely nagymértékben segítette a kerületi gyerekek, fiatalok életét, szociális helyzetét (például: születési-oltási támogatások, iskolakezdési támogatás, ösztöndíj stb.).

A kerületi gyermekekkel, gyermek-és ifjúságvédelemmel foglalkozó szakemberek 2023-ben hol személyesen, hol online formában beszéltek meg a különböző problémáikat. A minőségi munka, a gyermekek fokozottabb védelme érdekében, a preventív munkában tennivalóik sokasodtak, kiemelt figyelmet fordítanak minden felmerülő problémára.

A gyermekvédelmi tevékenységről szóló előző évi értékelésekben taglalt feladatok végrehajtását, megvalósulását figyelemmel kísérve továbbra is kiemelt feladatként tartjuk számon:

- Az *Önkormányzat* továbbra is biztosítja a helyi rendeletében meghatározott támogatásokhoz szükséges anyagi forrásokat. A lehetőségekhez mérten biztosítja a szükséges forrásokat a kerületi gyermekek részére szervezett *közösségi, szabadidős programok szervezéséhez*, a gyermekintézmények bevonásával.
- A *jelzőrendszer tagjai* között, ha szükséges, *online térben távkonzultáció biztosításával*, az együttműködési készségek erősítésével, intenzív munkakapcsolat megerősítésének ösztönzésével, *szakmaközi egyeztető tárgyalásokkal* törekszünk az gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátására..
- Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyek (védőnő, családgondozó) *állandósága és elérhetősége* az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás illetve az esetmegbeszélő csoportok működtetése.
- Az *Egyesített Bölcsődék* 2023-ban elindították a Montessori pedagógia alapjaira épülő csoportot, ami máris közkedvelté vált. Továbbiakban is különös figyelmet szenteltek a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, illetve az őket nevelő családoknak. Együttműködnek a Pedagógiai Szakszolgálattal a gyermekek további életútjának segítése érdekében. Közösén kívánják megoldani minden sajátos nevelési igényű gyermek ellátását, kerületen belül óvodás korban is. Arra törekednek, hogy a bölcsődék a jövőben is családbarátok, a lakosság igényeit, a szakma és a fenntartó elvárásait teljesíteni képes intézmények maradjanak. Az Egyesített Bölcsődék új szolgáltatással, többes ikergyermekeket gondozó családok részére otthonukban nyújtott napközbeni gyermekfelügyelet biztosításával igyekszik támogatni az érintett családokat. Jelenleg folyamatban van a Szakmai Program és mellékleteinek módosítása, a szolgáltatás részleteinek kidolgozása.
- A Göncz Árpád Szociális Intézmény *Fióka Család- és Gyermekjóléti Központja* törekszik arra, hogy 2023-ben is a helyi problémákra reflektáló, célzottan megszervezett prevenciók munka legyen a család- és gyermekjóléti alapellátás egyik legfontosabb tevékenységi köre. A korábban megkezdett stratégia részeként folytatni kell az érintett hatóságokkal, társintézményekkel való szoros együttműködést a családon belüli erőszak megelőzése és kezelése céljából.

- Az oktatási-nevelési intézményekkel, valamint egészségügyi ellátórendszerrel közösen pedig komoly erőfeszítéseket kell tenni a gyermekkori/serdülőkori krízisek megelőzésére és enyhítésére.
- A *Szociális és Rehabilitációs Alapítvány* munkatársai tervezik a gyermekek fejlesztését célzó programjaik kapacitásbővítését és a szükséges finanszírozási feltételek megteremtését, az intézményben dolgozó segítő szakemberek mentálhigiénés támogatását szolgáló szupervízió elindítását és csapatépítő programok szervezését, valamint egy új, korszerű ügyfélnyilvántartó adatbázis fejlesztését és üzembe állítását, ami segítené a felvételi rendszerük hatékonyabb működését. 2023-ban szeretnék növelni a férőhelyek komfortosságát a sok helyen elhasználandó bútorzat cseréjével, fejleszteni kívánják további résztvevők bevonásával önkéntes programunkat, a fundraising tevékenységüket, valamint weboldaluk szolgáltatásait.

2024. február 27-én megrendezésre került a Jelzőrendszeri konferencia a GÁSZI szervezésében. 2020. év óta először személyes formában találkozhattak a jelzőrendszerben résztvevők: bölcsődék dolgozói, óvónők, védőnők, a Pedagógiai szakszolgálat vezetője, az Aranyhíd vezetője, a SZÉRA vezetője és a rendőrség gyermekvédelmi felelőse.

A konferencián beszámoltak az elmúlt év eseményeiről és rámutattak arra, hogy a 2023-as év egy nehéz év volt a gyermekvédelem számára és rohamosan nő a problémás esetek száma.

A 2023. évszámtalan olyan krízishelyzetet és bizonytalanságot hozott az egész magyar társadalom számára, amelynek következményei még fokozottabban érintették a szegénységben élőket, így azokat is, akik a segítő szakemberként az ő problémáik megoldásán dolgoznak.

A problémák hátterében a szülői kompetenciák hiányossága, a digitális eszközök térhódítása, a dezinformációk állnak.

A kialakult energiaválság miatti egzisztenciális bizonytalanság, a munkahely elvesztése, a családi támogató kapcsolatok hiánya súlyos szorongást jelentett azok számára, akik nem rendelkeztek elegendő anyagi tartalékkal. A szociális étkezéshez, krízisellátáshoz való hozzájutás igénye hasonló volt a korábbi években megszokotthoz.

Drámaian megnövekedett ugyanakkor az iskoláskorú gyermekek körében tapasztalható súlyos mentális krízisek száma, szinte minden héten kaptak szuicid készletésekről jelzést, sajnos az egyre fiatalabb gyermekek (8-10 évesek) körében is.

Az utóbbi években egyre nagyobb szükségét látják a nevelési tanácsoknak, kiemelve a korán (akár 1-2 hónapos korban) elkezdett médiafogyasztás csökkentését.

A családon belüli, elmergesedett, korábban kezeletlenül maradt konfliktushelyzetek, illetve mérgező (pár)kapcsolatok továbbra is sokkal könnyebben generáltak a családtagok között agresszív viselkedést, bántalmazást (fizikai, verbális).

A gyermekkorú ellátottak száma közel egynegyedével nőtt az előző évhez képest. A kapott jelzések túlnyomó többsége **gyermekes veszélyeztetettségéről** szólt, melyek enyhítése a legtöbb esetben hosszabb segítő kapcsolatot, szélesebb körű szakmaközi konzultációt igényelt.

Az anyagi jellegű problémák közül a **lakhatási, megélhetési problémák** vannak túlsúlyban (lakhatás elvesztésétől való reális félelem, kilakoltatás veszélye, magas hitel-, rezsihátralék, albérlet kifizetésének nehézségei, munkanélküliség, napi megélhetési gondok).

A gyermekek magatartási, viselkedési problémái, tanulási nehézségei háttérben gyakori a család labilis érzelmi működése, a szülők depresszív életszemlélete, kiábrándultsága. **A hagyományos családmódel felbomlása olyan bizonytalansági tényező, amely sokféle családi konfliktust, belső diszharmóniát eredményezhet.**

A **kamaszok** szabadidő-eltöltési, szórakozási szokásaival összefüggésben gyakran találkoznak a **deviancia** különböző formáival. 2009 második felétől vált gyakorlattá, hogy a gyermekkorú, vagy fiatalkorú bűnelkövetéséről tájékoztatást kapnak. Ezek egy része a rendőrségtől jövő jelzés, más jelzőrendszeri tag jelzéséből vagy a család elmondásából kiderülő bűncselekmény

A feldolgozatlan frusztráció, az elviselhetetlen egzisztenciális szorongás, az energiaválság és infláció miatti fenyegetettség tovább növelte az egyének, **családok belső feszültségét**. 2023-ban tovább növekedett a családon belüli erőszakkal érintett esetek száma, és a **gyermekkel szembeni rossz bánásmódot** elszenvedett gyermekek száma.

A gyermekek átmeneti otthona a szülők kérésére azokat a gyerekeket fogadja, akiknek családjában átmeneti nehézségek adódnak, s egy átmeneti időszakra a család nem tudja vállalni a gyerek(ek) ellátását, ennek hiányában ezek a gyerekek felügyelet nélkül maradnának. Ez az ellátási forma a legtöbb esetben a szülők életvezetési problémái, lakhatási nehézségei miatt vált szükségessé.

Általánoságban elmondható, hogy a **speciális szolgáltatásokat igénybe vevők száma több, mint 30%-kal emelkedett a korábbi évekhez képest**. Ez részben tudható csak be a **járványügyi korlátozások enyhülésének**, sajnos sokkal inkább jelzi a **problémák súlyosbodását, a krízishelyzetek gyakoribbá válását**.

A **gyerekek a legtöbb segítséget napi tanulási problémáik** megoldásához igénylik, de a fejlesztést többnyire az alapoktól kell kezdeni. Az esetek többségében a tanulási alpműveletek (olvasás, helyesírás, számolás) nagyon hiányosak. Tovább nehezíti a haladást a szegényes szókinccs. Ezek a halmozott problémák abból adódnak, hogy a gyerekek sokszor már az órákon nem értik a hallottakat és az otthoni információszerezés is bizonytalan.

Az iskolák nagy részében jelentős igény mutatkozik a csoportfoglalkozásokra, emiatt az előző évhez képest kiugróan magas számú, **416 alkalommal került sor csoportfoglalkozás** szervezésére, jellemzően a következő témákban:

- kortárs bántalmazás (prevenció és intervenció);
- pályaorientáció;

- érzelmi intelligencia-fejlesztő csoportok;
- induló középiskolai évfolyamok közösséggé formálódásának segítése;
- konfliktuskezelés.

Erre egyre inkább szükség is van az egyre gyakoribbá váló falcolás, pánikroham és szorongás mellett. A veszélyeztetett gyermekek kapcsán a segítők szorosabb kapcsolatban vannak az érintett szakemberekkel, és folyamatosan táguló körben látnak el közvetítő szerepet.

Az átmeneti gondozás során a családok egy jelentős része sajnos nem tud tartós megoldást találni lakhatási problémájára. A kényszermegoldási lehetőségek pedig részben az állami ellátórendszerek kapacitáshiánya másrészt a növekvő lakhatási szegénység miatt az elmúlt évek során a további intézményi segítség igénybevétele felől eltolódtak a problémás lakókörnyezetbe való visszatérés irányába.

Ez a tendencia gyermekvédelmi szempontból mindenképp aggasztó, hiszen annak esélyét is növeli, hogy az átmeneti otthonokból kiköltöző családok olyan helyre kerülnek, ahol valamilyen gyermekveszélyeztető körülmény is fennállhat.

Összegzés

Az Önkormányzat és intézményei mindent megtesznek annak érdekében, hogy a **gyermekvédelmi törvényben** meghatározottak szerint, a gyermekek minél erősebb védelme és jóléte érdekében a feladatellátás a lehető legjobb legyen a XV. kerületben.

Elsődleges célunk a gyerekek veszélyeztetettségének, elhanyagolásának, bántalmazásának a megelőzése. Ehhez az anyagi támogatásokon túl szükséges a családok, a gyermekek szükségleteinek személyre szabott alapellátása és szükséges a megfelelő felkészültségű szakemberek létszámának és anyagi megbecsülésének biztosítása, valamint az érintett ágazatok (kisgyermeknevelő, védőnő, háziorvos, pedagógus, szakszolgálat, rendőrség) szoros együttműködésére.

Az Önkormányzat a legrászorulóbb XV. kerületi családoknak az élethelyzetüknek megfelelő rendszeres és rendkívüli pénzbeli támogatást nyújt. Ingyenes a bölcsődei, óvodai és iskolai étkezés, a nyári napközis táborban való részvétel és a szünidei étkezés a szociálisan rászorulóknak. Évente több alkalommal lakáspályázat kerül kiírásra, amelyben a fókusz a lakhatási problémákkal küzdő fiatal, gyermekes családokra tevődik. Emellett igyekszünk a gyermekvédelemben dolgozó munkatársainkat a lehetőségeink szerint anyagilag is megbecsülni.

Az önkormányzat gyermekvédelmi intézményeiben a szakmai munka a vonatkozó ágazati jogszabályokban foglalt protokollok szerint folyik. Az itt dolgozó szakemberek követik az adott szakma szabályait a gyermekek mindenképp felett álló érdekeinek szem előtt tartásával. A felügyeleti ellenőrzések során kirívó szabálytalanságok nem kerültek feltárásra az elmúlt évben.

Kiemelt fontosságú továbbá a jelzőrendszeri munka hatékony működtetése (jelzési kötelezettség), a gyermekközpontú kríziskezelés, tekintettel a gyermekek, a családok egyre romló mentális és fizikai egészségügyi állapotára. Erre nagyon nagy hangsúlyt kell fektetni a jövőben.

Sajnos a gyermekvédelmi rendszer működtetésében jelenleg fennálló problémák (rendszerabúzus) miatt a **gyermeki jogok nem minden esetben érvényesülhetnek**, - amelyre az Önkormányzatnak azonban ráhatása nincs -, ezért egyre sürgetőbb egy olyan gyermekvédelmi rendszer kialakítása, ahol az érintett ágazatok szorosan együttműködhetnek, segíthetik egymást, ahol csökkenhetnek a társadalmi egyenlőtlenségek, ahol érvényesülhet a prevenció és az egyéni problémákra személyre szabott megoldást lehet találni.

Az elmúlt hónapok gyermekvédelmi botránya miatt a Kormány kilátásba helyezte a **gyermekvédelmi törvény (Gyvt.) módosítását, szigorítását.**

A **Gyermekjogi Civil Koalíció** átfogó javaslatcsomagot dolgozott ki a gyermekvédelem és az ahhoz szorosan kapcsolódó egyéb ágazatok reformjához. A szervezet széles körű civil egyeztetést követően 12 pontban foglalta össze a gyerekeket leginkább veszélyeztető problémákat. Megállapításuk szerint a gyermekvédelmi rendszert leginkább hátráltató tényező az, hogy teljes mértékben hiányoznak a gyerekvédelmi rendszer működésének a legalapvetőbb infrastrukturális, humán erőforrásbeli és pénzügyi feltételei. A civil szakértők szerint emiatt a rendszerben dolgozó szakembereknek egyre lehetetlenebb körülmények között kell helytállniuk.

Véleményük szerint **„A gyermekvédelmi reform elsősorban nem jogalkotási feladatot, hanem az ellátó rendszer megújítását, hatékonyabbá tételét kellene, hogy jelentse**, ami egyrészt átfogó kormányzati felmérést igényel a felvetett problémák és javaslatok kapcsán, másrészt igényli a szemléletbeli változást, a rendszerben dolgozó szakemberek anyagi és erkölcsi megbecsülését, továbbá a gyermekvédelmi rendszer minőségi működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeinek biztosítását, valamint hatékony minőségbiztosítási és monitoring rendszert. A Gyermekvédelmi törvény tényleges végrehajtása mellett és a gyermekvédelemre és a szorosan kapcsolódó ágazatokra (oktatás, egészségügy, stb.) fordítandó költségvetési kiadások átgondolásával, de szükségképpen annak növelésével a problémák jelentős része orvosolható lenne. **Ehhez azonban a gyermeki jogok iránt elkötelezett, a gyermekeket érintő döntések során azok legfőbb érdekét érvényesítő politikai akaratra van szükség.**”⁴

Budapest, 2024. április „...”

.....
Cserdiné Németh Angéla
polgármester

⁴ <https://gyermekjogicivilkoalicio.hu/aktualis/mit-kivan-a-magyar-gyermekvedelem-javaslatcsomag/>